

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 7, 1913.

ՆՊ 10

ՊԵՆՏԻ ՄԱՆՍՈՒՍԼԱՐ

ՄԵԾ ՊԱԶԲ

Գարիյունըմըդն էփէյի պէօյիւք պիր գըս-
մը պիր գաչ կիւնաէն պահի թուրմաղա պաշ-
լայրպ 7 հաֆթա՝ հաղլը վէ էթլի թաամլար-
տան իճթինապ էտէճէքլէր տիր։ Պու միւնա-
սիպէթլէ, կէրէք պահի թուրմաղա օլանլարըն
կէրէք թուրմաղաճաղ օլանլարըն նաղարը
տիրգաթընը պիր գաչ խուսուսա ճէլպ ու տա-
վէթ էթմէք խթէրիդ։

Էվվէլա Բարեկենդան հաղքընտա։ Էփէյի
մահալլէրտէ խուսուսա սահիլտէ պուլունան
չէնլէրտէ, Բարեկենդան կիրակիսինի վէ Պահ-
քըն իւք Երկուշաբթիսինի քէյֆ ու չէվգ իւք
կէչիրմէք ատէթ օլմուչ տըր։ Նէյիպ իչմէքտէ
իթիտալը կէչմէք, սէրիսօլ օլմաղ վէ մասքէլէր
թաղընարաղ պիր չօղ մասխարալըգլար հափ-
մաղ օ կիւնլէրին պէլլի խրտմէթլէրինտէն
ատա օլունմուչ տըր։ Պու հալլար սալթ մէ-
տէնիյէթ վէ ինսանիյէթ նօղթա ի նաղարընտան
գապիլի իթիրաղ օլտուղլարը կիպի, տիրի
նօղթա ի նաղարտան տախի աւլա թէճվիդ
էտիլէմէյէն հալլար տըր։ Էթրաֆըմըգտա պու-
լունան սաիր տիր թապիլէրի պու չէյլէրի իը-
րիսթիյանլըդըն իչի տէյու կէօղէտէրէք պիրի
վէ տիրիմիդի թահգիր էթտիքլէրինտէն, ֆիլ
վաղը մահճուպ օլմամաղ միւմքին տէյիլ տիր։
Մեծ Պահլըն մագսէտի թէվպէ վէ իսթիդֆար
օլտուղու իչիւն, պիրգաթ պու մագսէտ թալէպ
էտէր քի, թէվպէ վէ իսթիդֆար հաֆթալա-
րընա թէմքին վէ թէֆէքքիւր իւք հաղլալը-

տըն։ Պու սէպէպտէն իւմիտ էտէրիդ քի
գարիունըմը քէնտիլէր պու խուսուսա
հալ ու քէյֆիյէթլէրէ մուվաֆըդ հալ ու հիս-
սիլաթ կէօղթէրմէք իւք պէրապէր, միւլէթլիմիդ
վէ էնալիմիդ արասընտա, պու նախօլ ատէթ-
լէրին գալտըրըմասը իչիւն էլլէրինտէն կէլէն
սայ ու զայրէթի տիրիդ էթմէյէճէքլէր։ Պու
տէֆա վէ հէր սէնէ Բարեկենդանլար, ֆէրան
կիւնլէր օլմաղ իւք պէրապէր, իւզէրիմիդտէ
թաղտըրըմը միւպարէք իսմէ լայրգ պիր
սուրէթէ կէչիրիլսինլէր։

Պահի թուրմաղ մէսէլէսինէ կէլինճէ՝ անըն
հաղիդի մանասընը գարիունըմըդն ճիւմլէսի-
նին տախի տօղրու անլատըղլարընը իւմիտ
էտէրիդ։ Մէսէլէ ֆիլան ճինա թաամլարտան
սաղընպ, ֆիլան ճինա թաամլարը կէմէքտէ
տէյիլ տիր։ Ձիրա Մէլէքիւթ Ուլլահ կէմէք
վէ իւմէք տէյիլ տիր վէ էֆէնտիմիդլին տէտիյի
գիլպի «Աղըղա կիրէն չէյ ատէմի նափաք էթ-
մէլ, լաքին ատէմի նափաք էտէն՝ աղըղտան
չըգան տըր։»

Ինսան քէնտի ճէսէտինէ վահմէթ վէրմէք
իւք տէ ինա Ալլահ պիր ֆաղլէթ իճրա էթ-
միչ օլմաղ։ Վաղաա իրիսթիյանլար պիր վա-
ղըթ ինճիլին պու տիւնհատան օլմամաղ պա-
պընտա վէրտիյի թալիմի, ճէսէտէ ճէֆա վէր-
մէք վէ տիւնհա պէրէքէթլէրինտէն իճթինապ
էթմէք մանասընտա ալարաղ ճղնալուրըդը թէչ-
վիդ էթտիլէր։ Լաքին քիլիսա նիհայէթ ան-
լատը քի ինճիլ՝ ճիւնէա տէմէքլէ մատտի ա-
լէմի վէ ճէսէտի տէմէք իսթէմէյօր։ Անճաղ
ճէսէտին վէ ճէսէտի արգուլարըն կիւնանլը
մագսէտլէր իչիւն գուլլանըմասընը իմա է-

տիյօր : Պու սէպէպտէն ճէսէտէ ճէֆա վերմէք հատուր զաթընտա ինա Ալլահ պիր էհէմմիյէթի հաիզ օլմատըղընր պիլմէք կէրէյիզ :

Պու խուսուսա չուր տա իլավէ էթմէլիյիզ քի , պիղիմ պիլճիւմէ սալահմըլ Բապպ Յիսուս Բրիստոս օլան հագիզի իման վասթթատըլէ Ալլահըն Բուհուստան պիզէ իհսան օլունուր , վէ պիղիմ էյի ամէլլէրիմիզ պիզի ինա Ալլահ թէպրիր էթմէյէճէք անճագ Բրիստոս վասթթատըլէ թէպրիր օլունաճաղըզ վէ Անա օլան իման վասթթատըլէ պիզէ էյի ամէլլէր մէյտանա կէլէճէք տիր : Պու սէպէպտէն նէ պաղլ թաամլարտան իճթինապ էթմէք , նէ տէ ճիւմէ թաամլարտան սաղընրպ օրուճ թութմազ , պիզի ինա Ալլահ մագպուլ գըլամաղլար :

Վէ լաքին Պահքըն վէ օրուճըն հագիզի մանասը չու օլմագ կէրէք տիր . չէօյլէ քի ատէմ քէնտի տիգզաթընր մատտի ալէմտէն րուհանի ալէմէ սէօնտէրմէք իսթէտիյինտէ , վէ հաստէլէրի վասթթատըլէ ֆիքրին տիգզաթընր մատտի ալէմ զապթ էթմիլ օլտուղունտան պու մանիլէրտէն գուրթուլուպ , տօղրուստան Ալլահ իլէ միւլագաթ էթմէք իսթէտիյինտէ այնի վագթտա րուհունտա հիսս էյլէտիյի աճզ վէ կիւնահըն լիյագաթսըղըզ հիսսի քէնտինի էզտիյինտէ , չէօյլէ պիր սըրատա ինսան պիր վագթ իչիւն թէնի վէ տիւնեայը , ճէսէտին իսթիյաճաթընր վէ ճէսէտէ մախսուս օլան քէյֆիլէրի հաթթա քէնտի քէնտիսինի պիլէ ունուլթմագ վէ չու ունուլթմուչ օլտուղու րուհանի ալէմտէ հաչամագ իսթէր : Իչթէ Պահք վէ օրուճ պու միւնաոյպէթլէ քէսպի էհէմմիյէթ էտէր , հանի ինսան քէնտի ճիսմանի րահաթընր վէ հաթթա թաամընր իհմալ էտիպ ունուտուր : վէ պու միւտտէթ զարֆընտա չու իքի չէյէ , հանի րուհանի հայաթ իչիւն թէֆէքթուրէ վէ կիւնահլարը իչիւն թէվպէ վէ իսթիզֆարա վագթ վէրիր :

Պինտէն ալէյի , չու սըրատա էհալիմիզ կէյիպ , կէմէտիյի չէյլէրտէն զիյատէ թէֆէքթուր էթմիլի վէ իսթիզֆար էթմիլի չէյլէրէ էհէմմիյէթ վերմէք կէրէք տիր : «Շուհու կէմէմէլի իտիմ , չուհու կէմէլի իտիմ» տէն էվլէլ , «Շուհու էթմէլի իտիմ , չուհու էթմէմէլի իտիմ , չէօյլէ օլմալը իտիմ , չէօյլէ օլմամալը իտիմ» տիւնիւնէք կէրէք տիր : Պէն ճէսէտիմէ ճէֆա վէրիյօրմըլմ , վէրմէյօրմըլմ» տէմէզտէն էվլէլ , «Պէն Բրիստոս-

տա հաչայօրմըլմ , հաչամայօրմըլմ» տէյու տիւնիւնէք կէրէք : Պիր քիմսէ թաամ խուսուսուտա , Պահքա եա օրուճա տիգզաթլը պուլունուպ , պուլունմատըղընր թային էթմէզտէն էվլէլ , կիւնահա վէ իմանսըղըզա գարչը Պահք եա օրուճ թութուպ թութմատըղընր տիւնիւնէք կէրէք տիր : Տինիմիզի հայաթի պիր գուվլէթ հափապիլմէք իչիւն տօղրու ճիհէթէ պագմայը էօյրէնմէլիյիզ , էսասի օլան վէ օլմայան , էվլէլ օլան վէ սանի օլան չէյլէրի , թէֆրիզ էթմէլիյիզ :

Վագաա զարիունըմըզտան նիչէլէրի տէ , Պահք մէսէլէսինն զարուրի պիր չէյ օլմատըղը իթիգատընտա պուլունուպարընտան , ֆիլան թաամլարտան իճթինապ էտիպ էթմէմէլիյի , քէնտիլէրճէ տինի պիր ֆարզ թանըմայօրլար : Լաքին անլէր տախի Պահքն եա օրուճուն իմա էյլէտիյի վէ պալատէ թարիֆ էյլէտիյիմիզ մագսէտինտէն մուաֆ թութուլամաղլար : Հէր պիր իրիսթիյան Պահք եա օրուճ թութա թութմասա արատա պիր պու տիւնիւնըն չամաթա վէ քէյֆիլէրինտէն իսալվէթինէ չէքիլիպ , քէնտինն ճէսէտտէն տահա եիւքսէք օլան հայաթը հագգընտա , րուհանի ալէմէ վէ Ալլահա օլան ալագասը հագգընտա տիւնիւնէսի կէրէք տիր : Ֆիլ վագը հէր զէմանտա օլտուղունտան տահա զիյատէ , չու սիյասի վէ իզթիսատի մէզղուլիյէթլէր արասընտա պու միւլալագա վէ չամաթալարտան իսալվէթինէ չէքիլիպ , օ չէյլէր հագգընտա թէֆէքթուր էթմէք կէրէք տիր : Ճէսէտի վէ ագլի գուվլէթիմիզին պէօյիւք գըսմը ճէսէտի իսթիյաճաթ իչիւն սարֆ օլունմագտա տըրլար : Լաքին պիր ֆէրա հալոս պիր գալմ ուզուն վագթ սալթ մատտէ իլէ վէ մատտի իսթիյաճ իլէ ուղրաչարագ իքթիֆա էթմէմէլի տիր :

Թէվպէ վէ իսթիզֆար մէսէլէսի տէ փէք մուհիմ տիր : Մանէվի մէսլէքիմիզի վէ րուհանի անվալիմիզի թասհիհ էթմէք իչիւն վագթ վէրմէյէրէք հաչամագ , րուհանի զաաֆ վէ տիւնիւնի թէսէննի տէմէք տիր : Էօմրիւն թէճուլպէլէրի արասընտա վէ պիզի աչաղը գէմինէ տօղրու չէքէն գուվլէթլէրին հուզուրունտա մաղլուպ տիւնիւնիւնիւն , հագիզի չէրէֆիմիզէ մուվաֆըզ օլմայան սուրէթտէ իչլէտիյիմիզ , րուհունուզը քիւլիւտէն վէ էթրաֆըմըզտա քիլէրէ քէտէր վէրէն ֆիլիլէրտէ պուլունմըլ օլմամըլ իսթիմալ տըր : Ատէմ արա սըրա քէնտինէ կէլմէլի , քէնտինի եիւքսէք մէյարլա հանի

Բրիտոսոս իլէ մուգայէսէ էթմէլի: Սէմավի նուր իլէ գալպինին վէ թարիգինին թաթհիր վէ թէնվիր էտիլմէսինէ ֆուրսաթ վէրմէլի տիր:

Իմտի ճիւմլէ գարիուն ը քիրամըն չու միւնասիպէթտէն ևանի էրմէնի քիլիսասընըն թէվպէ վէ իսթիգֆարա թախսիս էյլէսիյի չու հաֆթալարտան, հէր ճիհէթլէ իսթիֆասէ էյլէմէլէրինի թալսիյէ էտէրիդ:

Յ . Գ . Գ .

ՇԱՐԳ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Շու արալըգ զաղէթա սահիֆէլէրինտէ էրմէնի մէսէլէսի տէյու պիր չօգ թահրիրաթլար կէօրինմէքտէ տիր: Պու պապտէ չախսի պիր ֆիքր պէյան էյլէմէքտէն իսէ պիր Ալաման զաղէթասընսա նէչր օլունուպ Ագասաւարտան իգթիպաս էտիլէն աթիտէքի պէնտի իճմալէն գարիյունուն նաղարընա թաղտիմ էթմէլի միւնասիպ կէօրտիւք: Պիգէ էօյլէ կէլիրքի պու պէնտ հէր պիր էրմէնի իչին զայէթ տիգ-զաթլէ միւթալապը տէյէր: Անճազ չունու իլազէ էթմէք իսթէրիդ քի պիդ էրմէնիլէր 1894տէքի մէվգիլիմիգտէ պուլունույօրըզ, վէ քէմալ ը պասիրէթ վէ իհթիյաթլէ հուգուզ ը պէչէրիյէմիգի հիւքիւմէթին հիւսնիւ նիյէթինտէն պէլէյիպ գօմչուլարըմըզ իլէ չու տէրտլի գէմանլարըմիգտա կէչինմէք չարէլէրինէ վէ պիր պիրիմիգի միւթէգապիլ մուհապպէթ վէ իչթիրաքը հիսս իլէ ճէզպ վէ թէսէլլի էթմէյէ չալլէմալըզ:

«Բուս հիւքիւմէթի Գաֆգասիա վալիսի վասրթասըլլա Բուս էրմէնիլէրինէ անլաթմըչ տըր քի քէնտիսի հալ ը հազրրտա էրմէնի մէսէլէսի իչին նէ ասքէրի, նէ սիյասի հիչ պիր թէչէպպիւստէ պուլունաճաղ: Փէք իհթիմալ տըր քի միւսալահա ագտ օլուր օլմազ Բուս հիւքիւմէթի Իրան վէ Մօնկօլլիա ճիհէթլէրինտէն թէվլէսսիւ էթմէք սէվտասընտա պուլունաճազ տըր: Պիլա չիւպհէ Բուսլար Անատօլունուն իսթիգպալի մէսէլէլէրինտէ ֆարգսըզ տուրմաճազլար, լաքին Իրանտան վէ Մօնկօլլիատան կէչէն չըմէնտըֆէր մէսէլէլէրի Բուսիանըն թիճարէթի վէ սիյասէթի իչին օլ գաստար մուհիմ տիր քի ախէր ճիւմլէ մէսէլէլէր պունա սանի գալաճազլար տըր: Իրան չըմէնտէֆէրի իքի սէնէտէն պէրու Լօնտրա իլէ ֆէթէրսպուրկ վէ Պէրլին իլէ

Փէթէրսպուրկ արասընտա միւքեալէմէ մէվգուր օլմուչ տըր: Լօնտրա իլէ պու միւքեալէմէ աչըգտան աչըղա իճրա օլունույօր վէ սէրմայէնին պէօյիւք գըսմընը վէրէճէք օլան Ֆրանսըզլար տա պու իչտէ թալասսութլուգ վազիֆէսինի իֆա էտիյօրլար: Լօնտրանըն մուխալէֆէթինէ գարչը, Բուսիա՝ Շապ տէնիգլինտէն Հինտ տէնիլլինէ գաստար Իրանըն իչինտէն էն գըսա պիր հօլտան կէչէրէք չըմէնտըֆէր հափմազ տէրտինտէ տիր: Եանի Իրան քէօրֆէլինտէն տըչարըտա տէնիլլէրտէ պիր գափու պուլմազ իսթէր, չէօյլէ քի Իրան հա Պէլուճիսթանըն իսքէլէլէրինտէն պիրինտէ Ճասրէք, Չուհպար հա Կվասարտա գարար գըլսըն: Ինկիլթէրրա, Բուսիանիւն չըմէնտըֆէր հափմասընա բազի տիր, չու չարթ իլէ քի Իրանըն ճէնուպընա էնմէյիպ չարգա տօղրու կիթսին վէ տէնիլլէ հաղլաչմայարազ Բէլաթա վէ Հինտիսթանա էնսին վէ Բուսիայը խօչնուտ էթմէք իչին պիր չիւպէսինին տէ Իրան քէօրֆէլի իչինտէն տէնիլլէ չըգմասընա, Եանի Պէնտէր Ապաստա պիր իսքէլէյէ կէթլմէսինէ աախի բազի օլույօր: Ինկիլիլլէր իճապընտա օրասընը մուհաֆաղա էտէպիլլիլլէր: Ֆրանսըզլար, իչին թէզիյէ պաչլամառը իչին պու իքի փրօղրամլար արասընտա պիր իթիլաֆ պուլմազա չալլէյօրլար: Պու զայէթ պէօյիւք պիր թէչէպպիւս տիր, գիրա Պագուտան Հինտ օղիանսընա գաստար 3000 քիլօմէթրօ տէմիր հօլ հափմազ զօլայ տէյիլ տիր: Իրան օվաւսընտա օլ գաստար կիւճլիւք օլմազ լաքին Պագուտան Բէչտէ, սօնրա Բէչտաէն Ղազվինէ գաստար պիր գաչ միլ կէրտէ 1300 մէթրօ իրթիֆա չըգմազ գօլայ օլմայաճազ տըր: Բէչտ՝ Շապ տէնիլլի գըյըսընտա օլուպ տէնիլլ սաթհընտան 30 մէթրօ աչաղը, Ղազվին լսէ 1280 մէթրօ հօգարը տըր: Կէրէք պուրատա կէրէք Իրանըն ճէնուպընա տօղրու 4-5 տաղ սիլսիլէլէրինի կէչէք փէք չօգ թունէլլէրէ, հօլլաւա վէ սէնաի վասըթալարա միւսթաճ օլաճազ տըր: Ինկիլթէրրա պու կիւն բիգա կէօսթէրսէ Բուսիա 20 սէնէտէն անճազ պու թէչէպպիւսիւ պաչա չըգարապիլլիլլ:

Փօցտամ միւլաղաթը Ալմանիայա Պաղտատ-Խանքին-Թէհրան չըմէնտըֆէրինի հափմազ իւմիտինի վէրմիչ տիր: Պու իթիլաֆ տահա գիյատէ իսպաթ էյլէսի քի Բուսիա Պէրլինին բիգասընը թահալ էթմէտիքճէ նէ Անաստօլուտա, նէ Իրանտա հիչ պիր թէչէպ-

պիւստէ պոպուլուսմայաճաղ տըր : Օլ վազթտան պէրու կիզլի միւստավէլէ ի էֆքեար տէվամ էտիյօր վէ տէնիլտիյինէ կէօրէ Բուսիա, Ալմանիանըն Պաղտատ—Թէհրան խաթթընը հափմասընա րազի օլտուղունու թահրիրէն վատ էյլէմիշ տիր : Բուսիանըն պու Իրանտա օլան միւստատէսինէ գարշը Ալմանլար տախի Բուսլարա Անատուլու ի շարդի չըմէնտըֆէրլէրինի հանի Գավգասիա իլէ Մապէյն իւն նէհրէյն արասընտաքի մահալլէրի հափմադ սէլահիյէթինի վէրմիշտիրլէր : Պինասէն ալէյն Պէրլին Բուս տէմիր հօլլարընըն Թիֆլիզաէն Մուսուլա, Ուրմիատան Իրանըն ճէնուպընա, Գարստան էրզրում, Սիվազ, էրզինկեան թարիզի իլէ Տօրօս աաղլարընա տօղրու Թիւրքիանըն իչինտէն կէչմէսինէ վէ Արարատըն չիմալընտան վէ շարդընտան աշաղը Էնիպ Ալաման խաթթլարը իլէ պիրլէշմէսինէ րազի օլմուշ տըր :

Պէօյլէճէ Անատուլունու 6 վիլայէթլէրի իչինտէն չըմէնտըֆէրլէր կէչէրէք օրալարը ֆէթէրսպուրիլըն թէէսիրի ալթընա աիւչիւրէճէքլէր տիր : Իշթէ պու խաթթլար հափըլտըգտան սօնրա տըր քի, Բուսիա չիմաի Իրանա տէօնտէրմիշ օլտուղու տըգգաթընը օլ դէման Անատուլայա տէօնտէրէճէք տիր : Յագաթ հինէ տէ իլք տէֆա Մօնկօլիա մէսէլէսինի էլէ ալաճաղ տըր վէ Մօնկօլիա Անատուլուան, էվլէլ կէլէճէք տիր : Բուսլարըն Թէհրանտան Գիւսթա վէ Բալկան թարիզի իլէ Իրքուսթաա կիտէն վէ Մօնկօլիա տան կէչէն չըմէնտըֆէր, իլք մազսուտլարը օլաճաղ, Գիրա Չին ինգիլապը վէ Ամէրիգանըն Էնթրիգալարը սէպէպինտէն պիր կիւն էինէ պիր Ճափօն մէսէլէսի գարշըսընտա պուլունմադ իսթէմէյէճէքլէր տիր : Պու տախի դալէթ պէօյիւք պիր թէչէպպիւս տիր վէ ծոնու հազըրլըգլարընը չիմաիտէն միւշահէտէ էտիյօրըզ : Իմաի Էն գիյատէ միւշթէմէլ օլան նաղարիյէ չու տըր քի Անատուլու չըմէնտըֆէրլէրի պու իքի պէօյիւք թէչէպպիւստէն սօնրա կէլէճէք : Զիրա պուսուս իչին իքի շարթ լաղըմ տըր, պիրի Ալամանիանըն թամմ րիգասընը թահսիլ էթմիշ օլմադ, օլպիրի Գավգասիա չըմէնտըֆէրլէրինի իթմամ օլունմուշ օլմասը : Ալամանիա իլէ Փօցտամտա իթիլաֆ հասըլ օլմուշ տըր, չէօյլէ քի Ալամանիա Պաղտատ խաթթընըն վէ Պաղտատ—Թէհրան հիգասընըն չիմալընտա հիչ պիր իմթիյաղ թալէպ էթմէյէճէք : Շու տախի սահիհ տիր քի

Օսմանլը հիւքիւմէթի Ասիատա պազի գալտըղճա Պապը Ալի պու Անատուլու չըմէնտըֆէրի իմթիյաղ ֆէրմանլարընը վէրէնէ գասար սէնէլէր կէչէճէք տիր : Օլ վազթա գասար տա Պէրլին թէքրարէն միյանճըլըզ հազըլ իսթէմէք իչին ֆուրսաթլար էլտէ էաէճէք տիր :

Բուսիանըն Գավգասիա տէմիր հօլլարը փէք նաթէմամ պիր հալտէ տիր : Գավգասիատան կէչիպ Թիֆլիսի տօղրուտան Բուսիա իլէ պիրլէշտիրլէն պիր խաթթ հօգ տըր : Մօսգուտան կէչէն խաթթ Պաղուտան կէչիպ տաղլարըն էթրաֆընտան Շապ տէնիզի գըյըսընտան կէչէր, պու հօլ իլէ տաքէր նաղլ էթմէք պիր չօգ հաֆթալարա միւշթաճ տըր :

Գավգասիա տիրլիլէրի Ալի տաղլարը կիպի ալթընտան ալէլինիպ ախէր Ալմիօն վէ Սէնկօթարլար հափըլտան գասար Բուսիա Գալա տէնիզ գըյըսընտան պիր հօլ ալմադ իսթէյօր, թաքի սօն Ասիա սթասիօնըն սօն էվրօիա սթասիօն իլէ պու հօլտա պիրլէշտիրսին : Պուրասը տախի քէօրֆէզլէր, պուրուսլար վէ գայալարտան իպարէթ պիր Րիվիէրա տըր վէ 500 միլ ուղուն տըր : Պու թէչէպպիւս իսէ անճաղ 15 սէնէտէն իթմամ օլունաճաղը հիսապ էտիլիյօր : Պու սէպէպտէն տիր քի կէչէն սէնէ իսթանպօլըն Յրանսըզ սէֆիրի Բուս սէֆիրինէ էրմէնիսթանտա չըմէնտըֆէր հափմադ սէօղիւ էյլէտիյինտէ 15 սէնէ սօնրա կէօրիւշէլիւ տէյու ճէվապ վէրմիշ իտի, գիրա Բուսլարըն էֆքիարընճա օ վազթա գասար Թիւրքիատա պիր չըմէնտըֆէր հափըլտաը Բուսիա իչին ֆաիտէ ալէլիլ թէչիլքէլի մուճիպ օլաճաղ տըր :

Կէչէն կիւն իսթանպօլըն Ալաման սէֆիրի Վալէնհայթ, «Ալամանիա միւստատէ էթմէզ քի քիմսէ Անատուլայա տօղունսուն», տէմիշ իտի : Պու գաթ վազաա պասիրէթսիզ գօնուշան պիրի տիր տէյու թանըլմըշ տըր, ֆագաթ Ալամանիանըն արգուսընը իզհար էտիյօր իտի : Պաղտատ խաթթը իթմամ օլուպ տա թէքմիլ իսթիֆատէ թէէմլին էտիլէնէ գասար, Թիւրքիանըն թէմամիյէթի շարթ տըր, լաքին 15 սէնէտէն Պաղտատ խաթթընըն ճիւլէլ չիւպէլէրի իթմամ օլտուղտան սօնրա Ալամանիա չիմաիքինտէն տահա նիգամի պիր իտարէնին թէէսսիւսիւսիւ պէլքի արգու էտէճէք տիր : Վէ օլ դէման չու իզթիտատի մէնֆաթլարընը թէէմին էտէն էհալիլէր սիյասի վէ

մէտենի պիր ինթիպահ վէ թէրագզըյա մագհար օլաճագլար, հաթթա Ալամանլար 15 սէնէ սօնրա կէօրէճէքլէր քի մէնֆաաթլարը պու թէպէտաիւլէ մուխալիֆ տէյիլ տիր:

Պու սըրատա Մ. Վալէնհայմըն պէյան էյլէտիյի Ալաման թասաՎուրլարը Բուսիանընքինէ միւթապըզ կէօրիւնիւյօր վէ Գավգասիա վալիսինին էրմէնիլէրէ սէօյլէտիյի սէօզ տախի պունու թաստըզ էտիյօր, եանի Բուսիանըն Անատուլու վիլայէթլէրինաէ միւտախէլէսի զէմանը կէլմէմիլ տիր: Սահիհ տիր քի Բուս սէֆիրի տահա պիր գաչ հաֆթա էվլէլ Պապը Ալիյէ աքսինի սէօյլէմիլ խոի: Շու տա սահիհ տիր քի էն պէօյիւք աիպլօմաթլար վէ էն ինճէ հիսապլար Բուսլարըն մէսլէքինի էվլէլտէն քէչֆ էսէմէզլէր, լաքին հիւզ գաթ տահա սահիհ տիր քի Ասիատա թիւրքիանըն պազասը իչիւն պիր թիւրք հիւքիւմէթի զահիրի օլտուն պիր չէքլ ի խարէ, պիր Պապը Ալի, պիր Սատրաղամ, պիր Սուլթան պուլունմալը սըր: Իսթանպուլտա պունլարտան պիր չէյ գալմը՝ մը տըր: 1910տա պիր Օսմանլը իմփէրաթօրլուղու վար իտի, 1911տէ 3 թիւրքիա վար իտի, 1912տէ Աֆրիգա թիւրքիասը կիթտի, 1913տէ էվրօփա թիւրքիասը տա նապէտիտ օլտու, պիզէ խապէր վէրիյօրլար քի 1914տէ Ասիա թիւրքիասը պագի օլաճագ սըր...

Պու ալէմաէ հէր չէյ միւմքին տիր, 1630տա 13ինճի Լուի գէմանընտա Իսթանպուլ սէֆիրի Օսմանլը իմփէրաթօրլուղունուն եագընտա վէնէտիք, Ավսթրիա վէ Լէհիսթան արաոընտա թագսիմ օլունաճաղընը խապէր վէրիյօր իտի, օլ գէմանտան պէրու 300 սէնէ կէչմիլ տիր:

Պունուն իլէ պէրապէր Անատուլու տախի Բուսէլի վէ թարապուլուսուն կիթտիյի կիրտապըն եանընա կիթմէքտէ տիր, վէ էյէր տիւվէլ ի մուազգամա Ասիատաքի թիւրքիայը խէլաս էթմէք իսթէրլէր իսէ, չիմտիտէն թէչէպպիւս էթմէլի տիրլէր պունուն իսէ եալընըզ չարէսի էրմէնիսթանըն իսլահաթը սըր:

Ա. Ս. ՆԱԳՊԱՇԵԱՆ

Բուհլարըմըզ գաիալը օտալարա պէնգէրլէր, Ալլահ անլէրին կիւնէչի տիր: Ալլահա իթաաթ էթմէյի էյօրէնտիյիմիլ հէր պիր վագըա օ օտայա հէնի պիր փէնճէրէ աչմագ սըր:

ԱՇՎԱՆԸ ՀԱՅՐԵԻ

Ահ օյ գաւսեհ! — Կէչէն հաֆթա Օսմ. տարիւ ֆիւնունունտա վուգու պուլան թիւրք հանըմլարընըն իճթիմաը՝ տէրունիմտէ էօյլէ թէէսիրաթ վէ հիսսիյաթ ույանտըրտը քի անլէրի թարիֆտէն աճիզ իմ: Թիւրք դատընըն չու թէչէպպիւսիւնաէ քէնտի հիւրիյէթինի էլտէ էթմէսինէ պիր իմքեան կէօրմէք վէ վաթանըն չու պուհրանլը գէմանընտա էն միւէսսիր ֆաալիյէթինի իզհար էյլէտիյինի սէյր էյլէմէք իսթէյօր իտիմ: Փագաթ էն տէրին վէ գուվլէթլի հիսսիյաթլը պունտան ֆարգլը իտի, օնու պէյան էթմէք արգուսունտայըմ: Խաթիպէ հանըմլարըն չօղու իսլամլարըն Բուսէլիտէ տիւչար օլտուղու մէզալիմտէն պահա էտիյօր իտիլէր: Օ տիթրէյէն նազիք սուտագլար, քէմալը թէէսսիր վէ պէլաղէթ իլէ աղլայարագ գատընլարըն վէ չօճուղլարըն գաթլընը, քէօյլէրին իհրագ օլունմասընը, վէ էհալինին մահվ էտիլտիյինի, հիքեայէ էտիյօրլար իտի: Իշթէ պու թասվիլլէր տիր քի ճիւմէ էրմէնի գատընլարընըն տէրունլէրինտէ տէրին վէ զայէթ միւէլլէմ պիր եանգօ վէրիլլէր վէ պիզ տէհչէթլի սիւքիւթ իչինտէ պու հիյպէթլու քէլիմէլէրին մանասընը էյիճէ անլար վէ հիսս էտէրիզ, զիրա «Եօլսան կիչեհն՝ եօլմու հալիսեհն աւըար», տէրլէր, զիրա... Պու աճը գատէհլէր գաչլարճա՝ տէֆա պիզիմ սուտագլարըմըզա սունուլմուչ վէ պիզ անը թատմըլըզ սըր: Էյ՝ թիւրք հանըմլար, սիզ արգանըլտա մուազգամ պիր օրտու իլէ սիյասի վէ աաքէրի ճիւմլէ վէսայիթէ մալիք օլարագ, ճինոտաչլարընըզըն չէքսիյի ճէֆալարը թախֆիֆ վէ մէն էթմէյէ դայրի միւգթտիր օլաուղունուղու հիսս էտիպ, կէօզլէրինիզի սօղուզ էվրօփայա չէվլիլէրէք օնլարըն ինսանիյէթ փէրվէրլիյինտէն սապըսըզլըզ վէ զազապ իլէ իւմիտ պէքլէտիքտէն սանրա օնլարտան եալընըզ ֆարգսըզլըզ, պիր թագըմ հիսապլար, սիյասիյաթ էնթրիգալարը կէօրիւյօր իսէնիզ, տէրիաթր էտիյօրմըսընըզ քի պիր գէման պիզիմ պէսպախսթ վաթանըմըզտա (քի սիզլին տէ վաթանընըզ տըր) սօղուզ խարէպէլէր, սօգագլարտա վէ եօլլարտա պիսուչ ինսան գանլարըն սէլ կիպի ագար իքէն, քէօյլէր եանար, մահսուլլար մահվ օլուր, օճագլար սէօյիւնլէր, աիլլէր տարմատաղըն օլուպ գատընլար վէ

չօճուղար էզկէթէր իւր թէլէֆ Ետիւր վէ սող գալանլարըտա տուլ վէ Կէթիմէր առէտինէ զամմ օլունուր իքէն, պիզտէ հէր պիր վասըթա ի միւտաֆաատան մահրում պիր հալաէ կէօղլէրիմիզի օ Էվրօփայա տօղրու չէվիրմիշ իտիք: Էյէր պու մէմլէքէթտէ վաթանտաշլարըն սուչսուղ վաթանտաշլար գանը տէօքտիւլիս զէման փրօթէսթօ իչիւն գասընլար սէսլէրի գալարըրըմըն օլսա խտի... տէվր ի խթիպտատտա պու շէյ նազապիլ խտի իսէ պիլէ, Ատանանըն պէօյիւք Վըթալը Իշթիպ վէ սաիր սըրալարտա վէրիլէն ֆուրսաթտան իսթիֆատէ էտիլսէ, պու շէյ մէտէնիյէթէ տօղրու էօյլէ պիր գապիլիյէթ վէ ինսանի հիսսիյաթա տօղրու էօյլէ գուվվէթլի պիր մէյլ իզհար էաէճէք խտի քի, պունտան իլք միւսթէֆիտ օլաճագ օլանլար սիզ օլաճագ խտինիզ վէ պէլքիտէ... պու կիւնքի իճթիմաընըզտա ֆարզը մէսէլէլէր մէվզու ը պանս օլաճագ խտի: Օ զէմանլարտա պէն մէմլէքէթտէն իսարիճտէ պուլունտուղում միւնասիպէթլէ սիզ գատընլարտան պիրինին օ վազթաա սէօյլէտիյ շու սէօղլէր շիմտի խաթիրմա կէլիյօր: «Էրքէքլէրին պիրպիրլէրինէ մուխալէֆէթ վէ խուսումէթ իչիւն սէպէպլէրի օլապիլի, օնլար առաւլէթ սէպէպլէտէն քէօր օլուպ փէք չօգ մուգատտէս շէյլէրի այաղլար ալթընտա թէփէլէյէ պիրլիլէր: Լաքին գատընլար պու կիպի մէսէլէլէրտէ տաիմա հէքտիկէրինի անլայըպ պիրպիրլէրինէ էլ ուզատըրլար: Մէյուսիյէթ վէ ճէֆալարըն օլ աճը կիւնլէրինտէ պու սէօղլէր տէրունիմտէ ճէլիլ մէշալէլէր կիպի Եանըպ պանս զանն էթտիրտիլէր խտի քի, հարէմլէրին գաֆէսլէր իլէ մուհաթ քէօքլէրինտէն սիւքիւթ վէ մանասար թարզտա պիզէ տօղրու նիսվան էլլէրի ուզատըրլար տըր վէ իլք ֆուրսաթ իլէ պիզիմ պին պիր տէրալէրիմիզի ունութտուրմագ իւզրէ անլէր ամատէ օլաճագլար տըր: Շիմտի էյ թիւրք հանըմլարը, չիւպհէ էթմէյինիզ քի պիզ էրմէնի գատընլար սիզին քէտէրլէրինիզ չօգ էյի անլայօրուղ վէ սիզին իսթիպտատ կիւնլէրինտէ օլտուղունուղ կիպի պիզ տէ պու կիւն անլէրի թէսքին էթմէյէ դայրի միւղթէտիր օլարագ, անճագ տէրալի էլլէրիմիզի ուզատըպ քէմալ ը ճիտտիլէթ վէ սէրպէսթի իլէ օլ տէրալի էլլէրինիզի թութարըզ: Քէօյլիւլէրի գաթլ էթմէք, գատըն վէ չօճուղարա ճէֆա վէրմէք, մուհարէպէնին զարուրի

նէթիճէլէրի օլտուղունու պիւթիւն գուվվէթիմիզլէ րէտա էյլէյէրէք, այնի վէճիլէ Պուղար վէ Բում գուրպանլարընը տախի իշթիրագը հիսսինիզէ թագտիմ էթմէյէ ճէսարէթ էյլէրիզ:

ՋԱՊԷԼ ԱՍՏՈՒՐ

Ազատաւարս

Ասեւ ի մերֆեզիյէր քըրգասը. — Մըստա թէշքիլ օլունան Ասեւ ի մերֆեզիյէր ֆըրգասը աթիտէքի փրօղրամը նէշը էյլէմիշ տիր: 1. Տէվլէթ ի ալիյէ ի Օսմանիյէնին հէր պիր վիլայէթի սալթանաթ ը սէնիյէնին դայր ի գապիլ ի ինֆիսալ միւթէմիմի տիր: Եալընըզ վալի վէ գատը Զաթ ը հազրէթ ի փատիշահի թարաֆընտան նասպ օլունուրլար: 2. Մէմուրիյին թայինի, պիրինճի մատտէտէ վարիա օլտուղու իւզրէ մէճլիս ի իտարէնին ինթիխապ վէ գարարնտան սօնրա գատը իլէ վալի թարաֆընտան իճրա էտիլի: Մէճալիս ի թէէտիպիյէտէն հիւքմ վէրլիմէքսիզին մէմուրիյին ազլը ճաիզ տէյիլ տիր, ազլ էտիլէնլէր իսէ հագգ ը իսթիխտամ իլէ մազուլիյէթ մաաչընտան մահրում օլուլար: 3. Մէմուրիյին թէրագգըսը, թէէտիպ վէ միւհագաթը իլէ թէգալալէրինէ վէ սաիր պու կիպի ումուրա միւթէալլըզ օլմագ իւզրէ խուսուսի պիր նիզամիմէ վագ վէ թէրթիպ էսիլէճէք տիր: 4. Հէր վիլայէթ մէրքէզիտէ պիր մէճլիս ի ումումի, պիր մէճլիս ի իտարէ, պիր մէճլիս ի մէարիֆ, պիր աէ մէճլիս ի էվգաֆ պուլունաճագ տըր: 5. Մէճլիս ի ումումիին մուգարբէրաթը նաֆըզ օլաճագ տըր: 6. Հիւքիւմէթ ի մահալլիյէյի միւրագապէ ալթընտա պուլունտուրմագ, Եանի հէր ալիւլի ումումը իտարէ ի մահալլիյէյէ պագմագ, էզ ճիւմլէ վիլայէթին էմիլիյէթ ի ումումիյէ, մէարիֆ, նաֆաա, էվգաֆ վէ պէլէտիլէ պիւտաճէլէրինի թաստիզ վէ իշպու տէվայիլէ աիտ նիզամաթը վագ էթմէք մէճլիս ի ումումիին հուգուգունտան տըր: Միւհասէսաթ ը նաֆաատան օլուպ պագը վիճունտան ճիհէթ ի ասքէրիյէյէ վէ սիյասէթ ի իսարիճիյէյէ թէալլիւզի պուլունտան տէմիր Խօլու փրօճիլէրի, մէճլիս ի ումումիին պու պապաթէքի րէյ վէ միւթալէպը ալընտըզտան սօնրա Պապ ը Ալիյէ թագտիմ օլունուր: 7. Վիլայէթին պիւտաճէսինի թանգիմ վէ մէմուրլարը թային էթմէք մէճլիս ի իտարէ ի վիլայէթին ճիւմլէ ի հու-

գուգոռնտան տրր: 8. Թէտրիս փրօղրամա-
րընը թանդիմ էթմէք, հէր տիւրլիւ ումուրը
մէարիֆէ՛ պագմագ, աշար իլէ վէրկիյէ զամմ
օլունան մէարիֆ հիսսէսինի մէճլիսի ումու-
մինին մէարիֆ նամընա թարհ էտէճէյի վէր-
կիլէրի, մէարիֆ նամընա մէվճուտ օլան էմ-
լաք վէ էվգաֆըն վարիտաթընը նազարը
տիգգաթա ալարագ մէարիֆ պիւտճէսինի
թանդիմ էյլէմէք մէճլիսի մէարիֆին ճիւմէյի
հուգոռնտան տրր: 9. Էվգաֆըն պիւճիւմէ
ումուրունա պագմագ, ֆազլա վարիտաթը
իգամէ ի չէայիր վէ մէարիֆի Խսլամիյէյէ
սարֆ օլունմագ իւզրէ էվգաֆ պիւտճէսինի
թանդիմ էյլէմէք մէճլիսի էվգաֆըն հուգու-
գոռնտան տրր: 10. Մէճլիսի իտարէ ի վի-
լայէթ միւսթէննա օլմագ իւզրէ մէճալիսի
մէգըրէրէնին ազասը. պիլ ինթիխապ թային
օլունուր: Մէճլիսի իտարէ ի վիլայէթ ազա-
սընըն իսէ նըսֆը միւնթէխիպ վէ նըսֆը տի-
կէրի բիւէսա ի մէմուրիյնտէն մուալլէն օ-
լուրլար: 11. Կէրէք Մէճլիսի Մէպուսան
կէրէքսէ մար իւզ զիւր մէճալիսին թարզը
ինթիխապը՝ միլլէթին անասընը մուսթէլի-
ֆէսինի ահրարանէ թէմսիլ էտէպիլէճէք պիր
սուրէթտ թատիլ օլունմագ տրր: 12. Գա-
վանին ի տէվլէթին նաֆըզ օլմատըղը պիւտ
վէ էգալիմտէ էլիէվմ ճարի պուլունան էօրֆ,
օլտուղու կիպի գալմագ վէ օ թարաֆլար
թարզը իտարէսինին թաղիլի հալինստէ էհա-
լինին պու պապտէ բիգասը նազարը իթի-
պարա ալընմագ տրր: 13. Ֆըրգա, արագի
գանուռնու, սէրվէթ ի ումումիյէ ի միլլիյէ-
նին թէնմիյէսինէ խատըմ օլապիլէճէք սու-
րէթտէ թատիլ վէ միլլէթին բիֆահ ու թէ-
րագգընը իչին գապալի ի պէտէվիյէնին իս-
քեան վէ թէմտինին պէզլ ի մագտէ-
րէթ էտէճէք տիր: 14. Հէր վիլայէթտէ
Թիւրքճէ իլէ լիսանը մահալլի՝ լիսանը բէսի
ատտ օլունմագ տրր: 15. Հէր վիլայէթտէ
թալիմ ու թէտրիսին թամիթի լիսանը մա-
հալլի իլէ օլմագ տրր, 16. Հէր վիլայէթ
էհալիսի խրտմէթ ի ասքէրիյէլէրինի քէնտի
վէլայէթլէրի տախիլինտէ իֆա էտէճէք վէ
սուլ՝ գէմանընտա օ վիլայէթի միւտաֆաայա
միւհէյա պիր հալտէ պուլունմագ տրր: Ան-
ճագ հարպ գէմանընտա պիլ ճիւմէ ասաքիլի
լազըմ կէլէն հէրլէրէ սէվգ էթմէք Հարպիյէ
նէզարէթինէ մէնութ օլուպ պու կիպի ահ-

վալտա միւտաֆաա ի միլլիյէ վէսայիթինին
թէտարիքի տէ մէճլիսի ումումինին էօհտէ-
սինէ մուհալվէլ օլմագ տրր:

Էվրօյա վիւտլի.— Ահվալը ումումիյէտէ
մուհիմմ պիր ֆարգ Եօգ տրր: Վիէննա էլան
հէյէճան իչինտէ չալգանըյօր, Պէրլին միւթէ-
րէտտիտ պիր Էալտէ Փարիզտէ, իսէ ֆաալիյէթ
հիւքմֆէրմա տրր. Փէթէրսպուրկ չիւպնէ իլէ
պէքլէմէքտէ տիր, հէր պիր տէվլէթ սուլու-
արգու էյլէմէք տէ իսէ տէ, մէնաֆիլինտէն տա-
խի վազ կէչմէյօր: Բուսանիա իլէ Պուլղարիա
արասընտա Սիլիսթրէ ախէր պիր էտիրնէ մէ-
սէլէսի տիր: Պուլղարիա գօմչուսու բա-
հաթ տուրաուղու իչին հագգը սիւքիւթ օլմագ
իւզրէ պիր թափիգաթ վէրմէյի էստան գապուլ
էյլէմիշ տիր, լաքին ֆաթիհ պիր գալմ իչին
էհալիսի Պուլղար օլան Սիլիսթրէ կիպի պիր
չէհրի ախէրէ թէսլիմ էթմէք գօլայ տէյիլ:
Սիլիսթրէնին վարնայա պիր թէհաթտ օլմագը
չէյլէ տուրսուն պու կիւն հէր հիւքիւմէթ պիր
փատիշահ հա սատրագամըն բէյի իլէ իտարէ
օլունմագ իլա էհալինին հիսսիյաթը հիսապա
ալընմալը տրր: Բուսանիա քէնտի տափասընը
սիւֆէրա մէճլիսինէ թէսլիմ էթմէյէ բազի օլ-
մուշ տրր, ֆագաթ Պուլղարիա էլան ճէվապ
վէրմէմիշ վէ գիւֆէրա տախի պու մէսէլէյի
նասը հալլ էտէճէքլէրինէ տաիր պիր Եօլ պու-
լամամըչլար տրր: Ավսթրիա իլէ Բուսիայա
կէլինտիքտէ, օրատա տախի պիր մուսամմ հասը
օլմուշ տրր: Ավսթրիա քէնտինին ճէնուպի
հուտուտունտա պիր գսվվէթլի Սըրպ հիւքիւ-
մէթինին թէչքիլինէ բազի օլմատըղը հալտէ
Պալգանտա Սլավարըն քէսպ էթտիյի հէնի
գուվվէթ վէ բիւճհանիյէթէ մուգապիլ պէօ-
յիւք վէ գուվվէթլի պիր Արնավուտուգ թէչ-
քիլ էթմէք մէսլէքինի թաղիպ էտիյօր, պու
սէպէպտէն Սըրպիանըն գապթ էյլէտիյի հէր-
լէրտէն Նագօլա վէ Իփէյին Արնավուտուգ
թէրք օլունմասընա վէ էլան Գարատաղլըլար
թարաֆընտան իչլալ էտիլմէմիշ օլան Շգօտ-
րանըն տախի մութլագա Արնավուտուգ տա-
խիլինտէ գալմասընա իսրար էտիյօր, վէ պուր-
հան օլմագ իւզրէ պու չէհրլէր էհալիսինին
էքսէրիյէթլէ Արնավուտ օլտուղունու իտտիա
էտիյօր: տիկէր թարաֆտան Բուսիա Սլավ-
լարըն համիսի հալինտէ պուլունարագ Սըրպի-

անըն քէնտի ֆիթուհաթը մէյվէլէրինտէն սո-
յուլմամասընը վէ քիւլիւք Գարատաղ պուգա-
տար ֆէտաքեարընը էտիպ գան տէօքտիւք-
տէն սօնրա Շգօտրատան մահրում էտիլմէմէ-
սինի իտտաա էյլէյօր: Հէր իքի մէմլէքէթին
իմփէրաթօրլարը վէ հիւքիւմէթին պաշնտա օ-
լանլար սուլհու արզու էյլէտիլի կիպի հէր իքի
մէմլէքէթտէ տախի էլ թլթընտա մուհարէպէ
ալէվլէրինի թահրիք էտէն իւնսիւրլէր տախի
էքսիք տէիլ տիր: Բուսիա վէ Ավսթրիատա
առքէրի ալ էլ խուսուս րուհպան թագըմը մու-
հարէպէ թարաֆտարը տըրլար: Ավսթրիա իմ-
փէրաթօրունուն մէքթուպը տախի արզու է-
տիլէն հիթիճէյի մէյտանա կէթիւրէմէմիլ տիր,
ղիրա հէր իքի մէմլէքէթ հօգթա ի նազարընը
ասլա թէպաիլ էթմէմիլէր տիր: Տօգ. Տի-
լընըն ֆիքըրինէ կէօրէ Արնավուտլուգ մէսէլէսի
փէք տէհէթիլի պիր մէսէլէ տիր. երնէ տէ օլ
իքի պէօյիւք միլլէթին սէլամէթճուլանէ մէյլ-
լէրի, սուլհ լէհինտէ պիր թէէմինաթ սայըլա-
պիլիր:— Պիր թարաֆտան Պալգանլարտա
մուհարէպէ տէվամ էյլէմէքտէ, տիկէր թա-
րաֆտան Հագգը փաշա վէ տիւվէլ ի մուազգա-
մա սիւֆէրասը սուլհ իչիւն պիր չարէ պուլ-
մագ իւզրէ չալըմագտա տըրլար: Պապը ա-
լինին սուլհու արզու էյլէմէսի իչիւն քեաֆի
սէպէպլէր վար տըր. կէրչի Պուլղարլար Պու-
լայըր վէ Չտթալճա թարաֆնտա պէօյիւք
պիր ֆաալիյէթ կէօսթէրէմէտիլէր վէ էտիրնէ-
յի տախի դապթ էտէմէտիլէր իսէ տէ, պու թա-
րաֆտան տախի մէմուլ օլունան ֆիթուհաթ
էլտէ էտիլէմէտի. մալիյէճէ միւզայագանըն տէ-
տէրէճէ ի հէնմիլլէթի վէ Ասիա թարաֆնտա
Բիւրաթլէրին րահաթսըզընը տախի հիսապա ա-
լընարագ թիւրքիա ճիտտէն սուլհու արզու էյ-
լէր. չու հալ ու քէյֆիլլէթլէր ալթընտա չօգ-
լարըն էֆքեարընճա էն էմին թարիգ մէսէլէյի
տիւվէլ ի մուազղամանըն րէյինէ թէսլիմ էթմէք
տիր. վէ անլէրին տէ ֆարզը էտիրնէ եա Պու-
լայըր նէ օլուրսա օլսուն չու հարպը տուրտուր-
մագ տըր: Էվրօփայա լաղըմ օլան չիմտի Պիդ-
մարգ կիպի, Կլատսթօն եա Շվալօֆ կիպի տիւ-
լօմաթլար վէ գուվլէթլի պէօյիւք առէմլէր
տիր:

ՄԱԻԻՆԱԳԷՐԱԹ

ՃԷԼԱԼ ՆՈՒՐԻ ՊԷՅ ԷՖ.ՅԷ

Միւհթէրէմ մէսլէքտաղմ էֆէնտիմ,

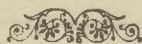
Գըսա պիր ֆասըլէ իլէ շուհուր¹ը ախի-
րէ ի պիւհրանտա նէշրինէ մուվաֆֆապ օլտու-
ղունուգ իքի էսէր թամմ սաաթընտա ե-
թիշտի: Տիւլմէն ասիթան²ը վաթանտա սիւհ-
չաթմըն իքէն, Մօնթէ Բրիսթօնըն սէրկիւզէ-
թի եախօա Սէրսէրի Եհհուտի օգունմագ: Հէր
միւթէֆէքթրին պու էսնատէ կիւնտիւգ փիշ ի
նազարը ի թիթիֆատէսինտէ, կիճէ զիյը ի վէ-
սատէսինտէ պուլունտուրմասը իճապ էտէն ի-
քի մէճէլլէ ի հագայիգի³ զէքեա ը ֆէյաղընրգա
մէտեունը: Կէրէք Թարիխ ի Թէսհէնիյաք ը
Օսմանիյէյի վէ կէրէք օնուն թէթիմմէսի կիպի
թէլազգըն էթտիլիմ Մուգասսէրաք ը քարիսիյե-
յի հէր քէս օգունմալը, պիրէր գատէհ աճը ի-
լաճ կիպի հէր ճիւմլէսինի իչմէլի վէ տիւլիւն-
մէլի: Էյամ ը ֆէլաքէթէ կարաշան տէրվիլէ-
րին վազը միւրագէպէսի տիր:

Պիդ, շէպիւրքեհան⁴ը չարգ, հիչ պիր զէ-
ման զիյա ը հագիգաթլէ միւվաճէհէ ի թամ-
մէյէ ճէսարէթ էտէմէմիլիլ: Մուղֆիլ⁵ վէ մու-
խատտէր⁶ զուլմէթլէրտէն, ճէհլլէրտէն, վէհմ-
լէրտէն, էպաթի ու խիւրաֆաթտան սըյըրլ-
մագ իչիւն սարֆը լաղըմ կէլէն ճէհտ ի էլիմ
պիլի տախիմ գօրգուլթու: Հագալիգէ կէօգ
եումանտան տահա մուխաթարալը քէօր եօգ
տըր, էր կէճ չարփար, տիւլէր վէ էգէր:

Շայան ը հայրէթ պիր շէճաաթ ը մէտէնիյէ
իլէ իլք տէֆա օլարագ զաթ ը ալինիլ պիւ-
թիւն եարալարըմըն տէշտինիլ, էսգամ⁷ ը
ֆիքը վէ վիճտանըմըն օրթայա տէօքաիւնիլ,
մէայիպ⁸ վէ նէգայիսիմիլլի⁹ կէօսթէրտինիլ,
պու պիր սօսթ հարաքէթի տիր: Մէմլէքէթի
սիլ հէփիմիլլտէն զիյատէ սէվլիյօսունուգ:

Արապլար, «Սօն իլաճ» քէյ¹⁰ տիր, տէրլէր:
Սիլ ալթըն աար իիյա իւսթիւնէ զըզըն տէ-
միրի եափըշարընըն: Թէմէնիլ էտէլիմ քի
հարաքէթ ի վագընըն էմրագ ը միւզմիլլէ ի
խապիլլէմիլլէ գարշը պիր տէվա ի քեապի¹¹ օլ-
սուն:

Պագընը, տիւն սէլ ի սէյֆ¹² էթտիք, մա-

1 Այար, 2 Էշիֆ, 3 Եասըրըն ալընսա, 4 Եհհի եհքսի,
5 Այօսընը, 6 Աշուշուրսան, 7 Մարագար, 8 ալըպար,
9 Նօգսանլար, 10 Տաղլուս, 11 Եագընը, 12 Գըլըմ լի-
միֆ,

էթթէնսիւֆ մուվաֆֆադ օլումասարգ . չիւնքի գըլըճտան էվվէլ ղիւլաֆ¹ Ը ղաֆլէթտէն չըգաւ-րաճաղըմըդ իքի չէյ վարար , րուհուսուգ , ֆիք-րիմիգ! . . . :

Պիզ տախմա քէնտի փօսթու իւսթիւնէ ու-գանմըչ արսւան կիպի օլմագ իտտիասընտա պուլունտուգ . արա սըրա թիւքի վէ հաթթա եըլան քէսիւմէք լիւզուսունու անլայամասըգ : Պիզիմ իչիւն միւգթէզա ի հայսիյէթ վէ վազար կէօյիւս աչմագար , ամմա գալպիմիգի տիւչմէն կէօրէճէքմիչ , պիզճէ պունուն նէ էհէմմիյէթի վարտը! . . . : Պալգան մուհարէպէսի էքեաղիպ² վէ էվհամ իլէ ամալ³ ու մէֆախիթի թաղլիթ⁴ էտէն սէրմէսթանը ի խարէյէ հագիգաթըն հա-փըչաըրտըղը քիւչմալ Ը իգադ⁵ տըր . սիզ տէ աչնի էմր ի իսթարը խայրխահանէ գուլագ չէ-քէրէք իֆա էտիյօրտունուգ : Պունլարլէ պիզ ույանաճաճմըլըգ , հօգսա հաթագսա վազիյէ-թիմիգի տէյիւտիթիպ էսքի ույգույա եինէ ալ-տէթ մի էտէճէյիլ! . . . : Մէմլէքէթի ղայիպ էթ-մէք անճադ ճօղրաֆիա իթիպարըլէ քիւչիւլ-մէք տիր , պու պէնի փէք ղիյատէ իւրքիւթ-մէյօր : Պէնիմ գօրգտուղում ֆիքիլլէրլին տա-րալմասը , րուհարըն քիւչիւլմէսի տիր : Բու-մէլիյէ իսթիլա էտէն սէյլի չիք ու խուն⁶ ի-չինտէ մուասի ի միւթէրաքիմէմիգի⁷ ֆիլ հագիգէ եըլգամագա մուվաֆֆադ օլուրսագ ղայաթը-մըղը քէֆարէթ ի ղիւնուպ⁸ ատտ էտէրէք թա-տիլ ի մաթէմ էթմէլի իգ! Մաքէտօնիա իլէ պիլլիքտէ տիհան Ը ատույա հիչ օլմագսա տա-խիլի ատաւլէթլէրիմիգի աթա պիլմիչ օլսայ-տըգ . . . :

Կէչէն կիւն պիր գաթ , «Օն կիւնտէ գօճա Բումէլլիի նաճըլ վէրտիք » տէյօրտը : Խայր , պէնիմ սաֆաէրուն սօսթում , օն կիւնտէ տէ-յիլ , հաթթա օն սէնտէ պիլլէ տէյիլ , ասըլար-տան պէրու , էն սօղրուսու ֆէթհ էթտիյիմիգ տազիգէտէն իթիպարէն իսաէ էթտիք! :

Հաւատիս ի ախըրէ պիզէ անլաթտը քի պիւթիւն շաչաա ի թարիխիլէմիգ պիր լէմա⁹ Ը հարիգ իմիչ : Էճտատըմըղըն սըգլէթ ի շան ու չէրէֆի ալթընտա էղիլտիք . օլլարըն պար Ը մէֆախիթի պիզիմ տիզլէրիմիգի պիւքտիւ : Պու կիւն վագ Ը սուղութտայըլ¹⁰ : Կէօղէ չարփան շէյլէրի կէօրմէմէքտէ պարի չիմտիտէն սօնրա իսրար էթմէյէլիմ :

1 Դըն , 2 Եարսնրար , 3 Արգու , 4 Դարչըրան , 5 Ույ-գուսան ույսնըրմագ իլիւն գուլագ իսիւհի , 6 Ձամուր վի գան , 7 Եըլլըմըչ խտանրար , 8 Կիւնահար , 9 Փարչըր , 10 Տիւլմիւչ մկվգի :

Թարիխ ի Թէսեհնիյաք Ը Օտեհնիյէնին մու-գատտէմէսինտէ պէյան պույուրտուղունուգ վէճնլէ պիզ կիւզէրկհանըմըգտա պիր խայլը ա-սար Ը մէտէնիյէթէ րասթ կէլտիք . հէր խաթ-վէտէ Մըսըլլարըն , ֆիքիլլէլլէրլին , Բիլտա-նիլլէրլին , Իպրանիլլէրլին , Եունանիլլէրլին հաթսոտ Արապլարըն պիր հատիկհար Ը ղէքհասընը կէօ-րիւյօրտըգ : Փագաթ պունլար , հէփ վէֆաթ էթ-միչ մէտէնիյէթլէրաի : Պիզ տախիլ օլտուղու-մուչ , Թէպ վէ Պաղտատտա տէսթկհահար մէթրուքտը : Հէր հէրտէ պուլտուղունուգ ան-ճագ պիր նաչը թէրագգը իտի : Պիզ մէտէնի-յէթի իթլաֆ էթմէտիք , տէֆն էթտիք :

Խըմմէթիմիզ սուրէթ ի մէնֆիյէտէ տիր , Պիզսնա ֆաղլասընը գաչըրմըչ , րընհաւան տէ-տիքլէրի պաս Ը պատիւլմէվլ¹ մէտէնիյէ-թէ սէպէպ օլմուչուգ : Հիչ քիմսէ ին-քհար էտէմէլ քի պու կիւնքիւ գասը² Ը թէ-մէտտիւնին քէրէսթէսինի պիզ իսթան-պօլտան հօլլատըգ , էվրօփա՝ իրֆան Ը հաղըրը-նը Եէնատիւս , Վէսարիօն , Թրապգօնու Եօրիլի , Դօսթի Լասգարիս , Ֆրանչէս , Միխալ Տուգա կիպի պիզտէն գաչարագ իթալիայա հիճրէթ էտէն պիր գաչ Պիզանսըլյա մէտեուն սըր :

Սիւլէյման շահ վէ էթթօղրուլ պէյ տահա Մահանը թէրք էթմէտէն էվվէլ հայաթ Ը Ասիա մանէն խիթամ պուլմուչտը . օնու թէքրար տիրիլթէճէք Մէսիհ ի միւսթէսնա իսէ հէնուգ սօղմատը :

Պիզիմ ղէվալլը քէնտի մէտէնիյէթիմիգէ կէլլինճէ , օնուն հէր մէնգարէսի իսպաթ էտի-յօր քի պիր մէտէնիյէթ ի իսթիպտատիյէ տիր : Կէօղլէրիմիզ տախմա էթրաֆտա -- փէչինէ սէր ֆիրու էթմէք իչիւն պիր չիքիմէ ի գուվ-վէթ³ արամըչ : Միլլէթ պիր Եաւուգ էօ-նիւնտէ պօյուն էյմէտիքճէ տէվլէթ պաչ գալ-տըրամայօր : Նէ ղէման օմուղունուգտա տա-յանան գուվվէթի սիլքիպ աթմագ իսթէտիքսէ միւվագէնէմիգի ղայիպ էթտիք , տիւչտիւք վէ եա հիչ օլմագսա սէնտէլէտիք⁴ : Չօպանսըղ գա-լընճա , հօլունուղու շաչըրըյօրուգ հիւրը ի պիթ-թապ տէյիլիլ! . . «Մէտէնիյէթ ի ասքէրիյէ» թապիր ի լաթիֆի իլէ պունը գաթ Ը ալինիլ տէ թաստըգ էտիյօրսընըգ : Իթմամը ղանաաթ իչիւն սարայ իլէ տիվան արասընտա տօրլար-ճա տէվամ էտէն միւճատէլէ ի նուֆուղը թէ-

1 Էօյիւնիկն սիւրիւհի , 2 Բօզիլ , 3 Տույանամագ , 4 Սարսըլըգ :

խաթթիւր էտէլիմ: Գանունի Սուլթան Սիւ-
լէյմանըն տէլը ի ախիր ի սալթանաթընա
գատար պիւթիւն շէվքէթ վէ գուտրէթ պիր
մէթին եռւմրուգտա մագսուր իտի: Մուզաֆ-
ֆարիյէթտէն մուզաֆֆարիյէթէ աթլաուդ: Փա-
տիչահլար եօրուլուպ տա սէրմայէ ի նուֆուզ ու
իգթիտար էյատի² տիվանտա ինգիսամ էտինճէ
մէարիք³ ի տախիլիյէ իլէ հուրուպ⁴ և խարիճիյէ
հէման տախիմ գաաֆ վէ զըլէթ կէթիւրիյօր: Միւ-
քի վէ ասքէրի հուզուզաթ և զալէպէյի սօն իւչ
ասրտա տա թաճ ու թախթըն ֆաալիյէթ ի
հաքիմէսինէ մէտեռնը: Պաղտատըն ֆէթհի,
նիզամը ճէտիտին թէչքիլի, Եննիյէրիլէրին
իլդասը, իլախրէ... հայաթ և մէտէնիյէյի
պիղէ Սէլիմի Սալիա կէօսթէրտի: Էսքի գա-
վուզլարը հըգան, հէնի մէքթէպլէր աչան
Մահմուտ և Սանի օլտու: Օ քէնտի սէրփուչը-
նը⁵, միլլէթին չամաչըրընը տէյիշտիլալ: Պիղէ-
«Եալընըզ ֆիքրէն տէյիլ, զէպէն⁶ տախի տէ-
յիչէճէքսինիլ... Էվրօփալը կիպի եալընըզ
տիւչիւնէճէք տէյիլ, էօյլէ կիյինէճէքսինիլ
տէ և տէյն օ տըր... Պիղ, Թիւրքլէր, հիչ
պիր զէման միւթէչէպլիս օլամաուդ: Հէ-
փիմիլտէ տէ գասը և նազար վէ գասը և է-
մէլ⁸ վար: Մէհալիք ի հազըրէ վէ միւ-
սաէտաթ և հալիյէտէն էօթէսինի տիւչիւ-
նէմէյիլ. ազլամըն լօգմասընը հազըրլատը-
ղըմըզ կիւն սանըրըզ քի վազիֆէմիլ խիթամ
պուլտու: Թապազաթ և ֆէրտայը թէֆթիլ վէ
խաթինթազ էտէմէյօրըզ: Էքսէրիյէթ ի ազի-
մէմիլ իչիւն օթուրմագ՝ այազտա սուրմագ-
տան, եաթմագ՝ օթուրմագտան խայրը տըր,
վէ քի՛մ պիլիւր, պէլքի տէ էօլմէք եաթմագ-
տան... !

Էթրաֆընըզ պագընըզ, Էքսէր մէսայի
տիւնհա՞ իչիւն մը սարֆ օլունույօր: Էմին օ-
լունուզ քի զարպտասընըզ: Շարգտա, քի
մէչիմէ⁹ ի էտիան տըր, պէր մէթթատ նազար-
լար սէմատա վէ ախրէթտէ, գօլլար էվզա¹⁰ և
տուատա տըր: Եիւրէքլէրիմիլտէ էկէր էմէլ ի
մէվթ -հօգտա, մէվթ ի էմէլ եաթար: Հէփիմիլզ՝
«Լիս լիւ ինսան իլա մասայ!» տիւսթուրընտան
ազ չօզ զաֆիլ¹¹ վէ հա միւթէչաֆիլիլ...
Ինքիհաս Ենչիւ.ՊէՏՏԻՆ

1 Մահմուտ, 2 Էլլեր, 3 Ղալիա, 4 Հարպլար, 5 Պաշ
ֆիալիս, 6 Քիալիքի, 7 գրասլըզ, 8 Արզու, 9 Մեհպա
10 վազիյէրիլ, 11 Պիլասպեր:

ԹԱԼԻՄԻՆ ՄԷՉԱԳ ԻԻՉԷՐԻՆԷ ԹԷԼՍԻՐԻ

ԵԻԿԻՆ ՏԻՐՈՒՇԻ ՊԱՆՏՕԵԱՆ

2.

Պիր ազ տահա իլէրիլէյիպ միլլէլ ի հազըրէ
մէտէնիյէթինէ՝ էլան էն միւթէմէտոնն սա-
յըլան զարպի տիւնհայա, Էվրօփա ալէմին-
տէ ճէրէյան էտէն մէղազա աթֆ և նազար
էթալիյիմիլտէ, կէօրիւրիլ քի նիսվան թիւյ-
տէն խաֆիֆ, սիկարա քեաղըտընտան ինճէ,
նազիք իփէք գուռաչլար կիյմէքտէ, պիր աչըն
գուլթու օլան թիւյլիւ շափալար գօնմագտա,
էրքէքլէր իսէ իփէք գուռաուրա վէ 40-50 ի-
րալըզ թագըմ կիյմէքտէ, միլիօնլարճալիւրալար
սարֆըյէ եափըմըզ 40-50 գաթլը միւքէլլէֆ
էպիլիյէ վէ մուլթանթան սարալլարտա սաքին
օլմագտա, պէհէր ատէմ իչիւն իքի իւչ լիւրա
մասրաֆլա հազըրլանտան լէզիլ թաամլար վէ
իչիլիլէր գուլլանմագտա տըրլար: Գատընլար
զիւրիւրիւն հիւրրիյէթ, ալէհիյէթվէ մէվզի-
նէտէք վէ տահա զիյաւտէ հիւքսէլիպ, հէր
տաիլէտէ սնլէր գատար իլ կէօրմէքտէ տիրլէր:

Մէնայի ի նէֆիսէսին պաչընտա տուրան ֆէնն
ի մուսիլի վէ նազմաթը իհտաս վէ ինսանը
խայալ գանատլարըյէ սէմայա գատար ուչու-
րուպ՝ լուհունու սէմալի լուհլարլէ ալագայա
գօյան աճաիպ մագամլար մուճիսի օլան Մօցարտ,
Միւլըր, Պէթօլըն վէ Հանտէլ միսիլլիւ պէս-
թէքիւրլար մէյտանա կէլէրէք, տօնուզ մէր-
մէր թաչընա տիրի պիր մէլէք հա իլահ սու-
րէթի վէրէն սանէմճիլէր, պիր փարչա պէզ վէ
պօհա իլէ թապիաթա մէյտան օգուչաճագ տէ-
րէճէտէ ճալիպ րէսմէլը չըգան Միքայէլ Ան-
ճէլլար մէյտանա կէլմիլ տիր:

Պու միլլէլի հազըրէտէն, պէթէքլար գա-
տիմ զէմանլարա տէօնիւպ, անտէ նիսվանըն
իլմի տաիլէտէ թէրէֆիլիւինն մէղազ իւզէ-
րինէ նէ թէէսիլի օլտուղընը կէօրէլիմ:

Գատիմ միլլէլ կիւնտէն կիւնէ թալիմ օլուն-
տուղճա, մէղազլարը հիւքսէլմէքտէ իքէն,
թաիֆէ ի նիսանըն թալիմի իհմալ օլունմագլա
պէնի պէչէր ազսազ թօփալ հիւրիւմէքտէ վէ
ինչա օլունան պու մուզատտէս հէքէլին
պիր թարաֆը եըզըզ վէ խարապա գալմագտա
խալ: Ատէլէր իսէ գարըլարա հիչ էնէմիլլէթ
վէրմէյէրէք անլէրի պիր հայվան միսիլլու գուլ-
լանմագտա իտիլէր, հաթթա իլմ տիւնհասըն-
տա սապահ ելլտըզը կիպի փարլայան Եռնան-
լարըն ֆէյլէսօֆու էֆլաթօն պիլէ, գարըլարըն

մեզ զգիմք ոչ տեղեկ է անհա կեօրիւր իտի քի, քէնտիտիւնին պիր գարը տօղմատըղը իչիւն իլահլարա համա օգուր իտի: Յագաթ 2000 սէնէ ագտէմ Մէսիհ տիւնհայը թէչրիֆլէ, դա- տընլարը էրքէքլէրէ միւսաւլի վէ նիչէ քէրրէ տահա իւսթիւն թուրարագ, անլէրէ թալիմին տահա զիյատէ լաղըմ օլտուղոնը անլաթտը: Պէօյլէճէ մէտէնի տիւնհա դապուլա մէճաուր օլտու քի, պիր միլլէթին թէգատտիւմիւ իչիւն անտէ մէվճուտ հէր պիր ֆամիլիա հիւքսէլ- մէլի, ֆամիլիանըն հիւքսէլմէսի իչիւն իտէ, օրատաքի մուհաֆըղ մէլէյի օլան դարընըն թէ- րէֆֆիւ էյլէմէսի իչիւն անըն ֆիքրինին թալիմ օլտումասը էլղէմ իտի: Միլլէլ ի միւթէմէտտինէ անլատը քի հէր հանկը պիր տաիւրէտէ ճինսի պէչէրին իլէրիլէմէսի գարըլարըն թալիմինէ մէրպութ տըր: Իմտի թաիֆէ ի զիւքիւր իչիւն օլան մէքթէպլէրին դափուլարընը թաիֆէ ի նիսա իչիւն տաիւր աչըպ, անլէրի իչէրի դա- պուլ էթտի վէ կէօրտիւ քի ֆէվզէլատէ մու- վաֆֆադիլէթլէ անլէր իլէրիլէմէքտէ տիրլէր: Իշթէ պու կիպի միլլէթլէր տիւնհատա մէվճուտ միլլէլին սէրէֆրաղը, մուզաֆֆէրի վէ տէյէլիմ էն մուզաղգամ վէ մուզաղղէղի օլտուլար: Էլեքվիմ Խնկիլթէրրա, Ամէրիգա, Ալմանիա վէ Ֆրանսա կիպի տիւվէլ իմիւթէմէտտինէ քէնտիլէրին թէ- րագըլարը վէ մէզագտա հիւքսէլմէլէրի իչիւն գատընլարընըն թալիմինէ միլնէթտար տըրլար: Պու միւսալէթ պիր վագըա իքէն հալա տիւն- հանըն չօգ քէօչէլէրինտէ դարըլար մէթրուք պիր հալտէ պուլունուպ օլտուղլարըն էրտէն հիչ պիր տէրէճէ պիլէ հիւքսէլմէմիշ տիրլէր: Պիղ էրմէնիլէր արասընտա իտէ, թա- լիմ հէնուզ էէնի պաչլամըլ օլուպ ալագա դալ- գան պէպէքլէր կիպլիլ: Թալիմտէն հախօտ իլմի ինթիպահտան էվվէլ միլլի մէզագըմըղ նէ հալտա իտի:

Օլ վագթքի էրմէնիլէրին էլպիսէլէրինին պիլիմի չիմտիքի քէօյլիւ դատընլարընընքի կիպի օլուպ, սարը հա գըրմըղը չըպուղը, պէլէ գատար հիրմէլի զուպուն, ալագարընըն հիւզիւնտէ պիւզմէլի ալ շալվար, ալթտան գըրմըղը պէզ կէօմէք կէօրիւնէրէք էթէքլէրի իքի հանտան պէլէ սօգուլմուշ, զուպունու իւզէրինտէ պիւրիւմլիւ սարը հա հէչիլ չուխա- տան ֆէրմանէ, պաչլարլտա ֆէս, հազմա, ալն վէ հանագլարընտա շէքքէ, գուլագլարըն- տա օմուզա գատար էնէն գօրուղու քիւֆէ, պուրունտա խըզմա, պօյունլարընտա գօր,

կէրտանըղ վէ դայրի շէյէր, ալագլարընտա ճընղըրագլը հալալ, գօլլարընտա ճընճըղ հա պօնճուգտան զէնկինճէլէրտէ կիւմիւլտէն հափ- մա պիլէղիք: Գատընլար էրքէքլէր իլէ ալա- գա էթմէմէլի, կէլինլէր 10-15 սէնէ լալ գալա- րագ իշարէթլէ գօնուշմալը վէ հիւզլէրինի գա- փամալը, պիր ֆամիլիանըն ճիւմէ աղալարը պիրլիքտէ թաամա օթուրմամալը, դատընլար սայը հէմէլի վէ էմալի պին պիր շէյէր:

Թաամալը հարը չիյ հարը փիշմիշ, դրտա- սընտան իտէ մըգտարը զիյատէ, սէնաի ի նէ- ֆիսէտէն տէյէպիլիլիլ քիւլիւլէն պի խապէր: Զաթէն թապի օլտուղլարը միւսթէպիտ իտա- րէտէ, քէնտիլէրի օլտուղլարը տէրէճէտէն պիր փարմագ պիլէ հիւքսէլմէյէ պրագմամըլ, պէօյ- լէճէ տիւնհատա, նէրտին կէլիպ նէրէ կիթ- տիքէրինտէն պի խապէր պիր հալտա հաչա- մագտա իտիլէր:

Էրմէնի միլլէթի պու հալտա իքէն պիր թարաֆտան Պոլսահայ մաշակ քի Ֆրանսըղ մէզագընա մէյյալ տըր, արայա կիրպ սիւս վէ մօտասըլլէ էրմէնի գատընլարընըն ճէլպ էթ- տի: Իշթէ Հալէպտէ վէ տէնիլ ռահիլլէրինտէ կէօրիւլէն հէման պու մէզագ օլուպ, միլլէ- թիմիլի կէրէի էսքի մէվզիլիտէն հիւքսէլթ- տի, ամմա անտէ ֆիքրի վէ իլմի թալիմ փէք աղ օլտուղոնտան սալթ սիւսփէրէսթիլիք վէ մօտափէրէսթիլիք ռուհուլլէ միլլէթիմիլի մէմ- լու գըրըպ ֆաիտէսիլլէ պէրապէր զիյանը տա մուճիպ օլտու: Տիլէր թարաֆտան Ռուս էր- մէնիլլէրինին մէզագը արամըղա կիրտի: պու շէմալի շարգ հանի էրղըրու, վան, Պիթլիս, Սիվաղ վիլայէթլէրինտէ ճէրէհան էտէն մէզագ օլուպ, Ալման վէ Ռուս մէզագընըն մալթուլթ տըր: Թաամ, մէսքէն խուսուսուստա օլան թէ- րագըլէրի, իլմի թէրագըլէրինէ թամմ միւ- թէնասըպ օլուպ սէնայի ի նէֆիսէտէն թէլէզղիւզ էթմէյէ օլան մէյլլէրի ֆէվզէլատէ, մէտէնի- յէթլէրինտէքի իսհայիլը ազընթըս իտէ պու հալլարընա ֆարղը պիր նէվ ըէվնագ վէրմէք- տէ տիր:

Իւչիւնճիւսիւ, Բողոքալիս միսիօնէրլէրին իտիալ էթալի մէզագ օլուպ, միլլէթիմիլի ի- չիւն էն ֆաիտէլի թէէսիր պունլարտան կէ- չէրէք, հէր խուսուստա հիւքսէք մէզագ թա- լիմ էթմիշ իտիքլէրինի ճիւմէմիլ թէճրիպէ ի շախսիյէմիլլէ պիլիլիլ: Յագաթ միլլի թալի- միմիլիտէ մուալէն պիր մէթօտուն պուլունմա- մասընտան, թալիմիմիլի նագըս սայըլարագ

օ հիւղտէն չօգ զարարտիտէ օլտուղունուղ կի-
պի յիլլի պիր նէվ մէզազըմըդտա պուլունմա-
յըպ, հէր պիրինին պիր նէվ ազընթը իլէ սիւ-
րիւքլէնմէսի պիզիմ իչիւն մուզիրր օլմուշ
տըր: Իմտի պու հալըն էօնիւնի ալըպ պու խա-
թատան օլտուղմա էմին պալմազ իչիւն մէզազ-
մա միլլի իտիալըմըզ նէ՞ օլմալը տըր:

ՄԻՍԻՍ ԳԱՖԻՆԿԻՆ ԹԵՐՃԷՄԵ Ի ՀԱԼՔՆՏԱՆ

Շու կէչէն Յունուարն պիրինսի կիւնիւնտէ
Օհայօնուն Քօլօմպօս չէհրինտէ պուլունտում:
Սապըզ Հաճըն միսիօնէրլէրինտէն Միսիս Գա-
ֆինկին պու չէհրաէ իգամէթ էտէն իքի հէմ-
չիրէլէրի իլէ հաչաւըղընը պիլտիյիմ հալտէ,
կէօրիւշմէք վէ սալը ճէտիտինի թէպրիք էթ-
մէք իչիւն խանէլէրինէ կիթտիմ: Պիր սաաթ
զատար գօնուշտուգտան սօնրա քիլիսայա պէ-
րապէրիմիդէ կէլտի: Հէման հէման 80 հաչընտա
իտի իսէ տէ հալա սինճ կէօրիւնիւյօրտու: Չա-
հիրի կէօրիւնիւչիւնտէն արթըզ պէշ կիւնլիւք
էօմիլ գալմըշ օլտուղունու հիչ քիմսէ հիսապ
էտէմէզ իտի: Յունուար ճտա ճիւզի րահաթսըզ
օլտուղտան սօնրա հաթաղընա չէքիլիպ կէօ-
զիւնիւ գալիսայարազ, հիչ պիր զահմէթ չէք-
մէքսիլ էպէտի իսթիրահաթընա կիրմիշ տիր:

Միւնսիլէյա 1833 Յունիս 10տա Օհայօ-
նուն Տէրէսթէն նամ գասապասընտա թէվէլ-
լիւտ էթիւշ, սէքիլ հաչընտա իքէն քիլիսա
ազասը օլմուշ, Նիւ Եօրքուն Մարիաթիւմ մէտ-
րէսէսինտէ վէ Օպէրլին գօլէճինտէ օգոււմուշ,
1856 Սեպ. 29տա ձէքսըն Ճ. Գաֆինկ նամ
պիր կէնճ իլէ թէհհիւլ էյլէմիշ, 1857 Յունվար
5տէ զէվճի իլէ պիրլիքտէ մէրքէզի Թիւրքիա
Միշընտա իչլէմէք իւզրէ Պօթօնտան հօլա
չըզմըշ տըր: Այնթապա վիսուլլէրինտէ պու-
լունտուղարը գըսա միւտտէթին պէլլի պիր
էսէրի օլմազ իւզրէ Թիւրքիատա չիմտիքի Կի-
րակի մէքթէպի ուսուլունու իլք տէֆա օլա-
րազ օրատան պաշլամըշլար տըր: 1860տա
Մր. վէ Միսիս Գաֆինկ, իհթիմալ հէնի պիր
Միշըն մէրքէզի թէսիս էթմէք մազսէտի իլէ
Այնթապտան Նիյալէյէ տօղրու պիր հօլճուլուզ
էթմիշլէր: Պու սէյահաթը օլ վազթտա գան
գօգար տէրէճէտէ թէհլիքէլի օլան Գօզան
տաղարընտան կէչէրէք իճրա էթմիշլէր տիր:
Հաճընա վասըլ օլտուղլարընտա գասապանըն
գարչըսընտա չատըր գուրուպ, Կիլիկիանըն էն
պէօյիւք գասապասը օլուպ էհալիսինին ճիւմ-
լէսի իրիսթիյան, ապ ու հալասը սաղլամ վէ

պի էմալ օլտուղունու վէ սայիր խուսուլարը
հիսապա ալարազ օրանըն էյի պիր Միշըն մէր-
քէզի օլաճաղընա իւմիւտ էտէրլէր: Քէնտիլէ-
րինի զիյարէթ էտէն էհալիսին իլթիֆաթընտան
վէ րուհանի սէօնպէթլէրի խօշնուտի իլէ տինլէ-
մէլէրինտէն մէմնուն գալարազ Նիյալէյէ տօղրու
հօլլարընա տէվամ էտէրլէր: Պունտան էվլէլ
Գօզան տաղլարընտան հիչ պիր էվրօփալընըն
սէյահաթ էթտիյի իչիտիլմէմիշ իտի, հէլէ
Հաճընա ալազ պասան իլք Ամէրիգալըլար Մր.
վէ Միսիս Գաֆինկ օլտուղլարընա չիւպհէ
հօգ տըր: Պու միսիօնէրլէր Հաճընըն գարչը-
սընտա վագի Քէօթիւն Պէլէնի նամ հօգուշու
չըզար իքէն ճիւլար քէօյլէրին պիրինէ կիթմէք
իւզրէ պիր Հաճընընըն րէֆազաթ էթտիյինի
պուլուրլար: պու զաթ Սայ Կէչիտտէ չէհիտ
տիւչէն վաիզլէրտէն, Ֆէքէ վաիզի Պատ. Աս-
տուր Թօփալիանըն փէտէրի Վարդանէս պիրա-
տէր իտի: Անտէն միւֆարազաթ էտէրքէն Մր.
Գաֆինկ Վարդանէս՝ լիսանը թիւրքիտէ հա-
զըլմըշ պիր Խնճիլ հէտիյէ էթմիշ տիր: Չանն
էտէրիմ քի թիւրքէն լիսանտա Հաճընա կէլէն
իլք Խնճիլ պու քիթապ օլմուշ տըր: Սաթհը
տէրիստան պէշ պին ալազ հիւքսէքտէ օլան
Գօզան տաղընըն պու թէփէսինտէ վէրիլէն պու
Խնճիլ ի Շէրիֆ, իլէրիտէ պիւթիւն Գօզան տա-
ղընը թէնվիր էտէն Քիթապը Մուգատտէսին
նուրունուն իլք չէօլէսի սայըլմալը տըր: Վար-
դանէս պու Աւետարանը օլ տէրէճէ չօգ օգու-
մուշ իտի քի, սայքի անը էզպէր էյլէմիշ
իտի: Քիթապը չէրիֆտէն պիր այլէթին մա-
հալինի արամազ իճապ էթտիյինտէ Վարդանէ-
սին պուլունտուղու հէրաէ Հաւաքարքառա
հաճէթ հօգ իտի:

Մր. վէ Միսիս Գաֆինկ Նիյալէ հօլճու-
լուղունտան Այնթապա ալաթէթ էթտիքտէն
պիր սէնէ սօնրա, հանի 1861ին հալ էյամըն-
տա, մայէթլէրինտէ վաիզ Սարգիսի, (Գարա-
Մանուկիանը) կէնճ մուալլիմ Կէօզիւ Քիւլիւք-
հանը, (Վեր. Աւետիս Ասատուրիանը) վէ սայիր-
լէրի ալարազ Հաճընա նազըլ մէքնան էյլէմիշ
տիր: Պիր գաչ այ Գօզանըն գարչըսընտա
գուրուլու չատըրլարընտա քէնտիլէրի զիյա-
րէթ էտէն էհալիտէն մուհապպէթ վէ իլթի-
ֆաթ կէօրտիւլէր: Գըշ կէլմէզտէն խանէ վէ
մէքթէպ հափմազ մազսէտիլլէ պիր արսա
սաթուն ալըրլար: Պու արսայր Գօզան պէյ-
լէրինտէն պիրի սաթմըշ վէ փարասընը ալմըշ
իսէ տէ, պու միսուլլու միւթէալլէմ վէ վու-

գու ի հալլերի խարիճի ալեմէ հաղմալարը ին-
թիմալ օլան քիմսէլէրին Հաճընտա հաշամա-
լարը նէ պու տէրէպէյլէրինին, նէ տէ Հա-
ճընլը իրիսթիյան չօրպաճըլարըն իշինէ կէլիւր :
Պինաէն ալէյի շէտիա մուխալէֆէթ վէթէատտի
պաշլամըլ տըր : Պունըն իւղէրինէ իսթիլաթըն
քէսիլմէսինէ, տաղըլան քիթապլարըն հանմա-
սընա, հիշ պիր իշլէրինտէ հէրիլէրտէն հիշ պիր
քիմսէնին իշլէմէսինէ, վէ քէնալիլէրէ պիր
կէօնէ հուպուպաթըն սաթըլմամասընա սապիր
էհալլէյէ թէնպիլէր վէրիլիպ, պու թէն-
պիլիլէրի թէճաւուզ էտէնլէր տարպ վէ հաթ-
թա էօլիւմ իլէ թէհաիա էտիլմիշ իտի :

Մր. Գաֆինկ Այնթապտան վէ Մարաշտան
պիր թաղըմ հափուճու վէ ամէլէլէր կէթիլթի-
տիլիպ իշթիւրա էթտիյի արսայը ինչա էթտիլ-
մէյէ չըգըլմըլ իսէ տէ, տէրէպէյլինին էմրի իլէ
ճահիլլէրտէն իպարէթ պիր իզտիհամ թէմէլ
աշանլարըն իւղէրինէ հիւճոււմ էտիպ անլէրի
մէն էթտիքաէն սօնրա, միսիօնէրլէրին չա-
տըրընա կիրիպ մէվճուտ շէյլէրի չուվալլարա
պասարագ հայվանլարա երւքլէթտիքտէն սօն-
րա, Հաճընը թէրք էտիպ կիթմէյէ անլէրի
իճպար էտէրլէր : Միսիօնէրլէր այաղլարընըն
թօղունու սիլքիպ դասապատան չըգտըղա-
րընտա պէյլէր վէ չօրպաճըլար անլէրին Ա-
տանայա տէյիլ, Մարաշա կիթմէք կէրէք ի-
տիքլէրինի իսրար էտէրէք, իշճի վէ էշհալա-
րընը պէրապէր ալմայա միւսաատէ էթմէղլէր :
Մր. վէ Միսիա Գաֆինկ թտամաըզ, եթազըրզ
հօլա չըգըպ կէճէյի պաղլար արասընտա պիր
գուլիպէտէ կէչիրիլէր : Էրթէսի սապահ Գի-
րազ տաղընա չըգար իքէն պիր գաշ աթըլ ար-
դալարընտան կիտիպ եթիլէրէք, անլէրի Գօ-
զան պէյլինին էմրի իլէ կէրի Հաճընա կէթի-
րիլէր : Պու էսնատա հէրլի խօճա, վաիզ վէ
ֆամիլիաըն խասթալանաըղլարընտան չիմտիքի
հիւքիւմէթ գօնաղլինա հազըն տէյիրմէն գուր-
պլինտէ տէֆա չասըրլարընը գուրարլար վէ Մի-
սիա Գաֆինկ թիմարճըլըզ վաղիֆէսիյլէ
անլէրին թէտավիսինէ չալըլըր : Պու էս-
նատա չօգ էղիյէթ վէ զահմէթլէր չէքտիք-
տէն սօնրա, ազըպէթ հէրլիլէր Մարաշ վէ
Այնթապա կիտէրլէր, Միսիօնէրլէր իսէ Ա-
տանայա էնէրլէր :

Գըշ վաղթընը Ատանատա կէչիրտիքտէն
սօնրա, Մր. Գաֆինկ 1862ին պահարընտա Հա-
լէպտէ իճթիմա էտէճէք սէնէվի մէճիսէ կիտէր
իքէն Մարտ այընըն 26ընճը կիւնիւնտէ իքի

թիւրք հարամիլէրտէն վուրուլուպ, Իսքէնտէ-
րունա եթիլմէղտէն թէսլիմ ի րուհ էթմիշ տիր :
Մէզարը հալա Իսքէնտէրունտա Բոււմ քիլիսասը
հալլուտունտա օլուպ մէզար թաշընըն իւղէ-
րինտէ, «Թէնի էօլտիւրէնտէն գօրգմայընըզ»
այէթի հէքք էտիլմիշ տիր : Մր. Գաֆինկին մէ-
զար թաշը իւղէրինտէ հաղըլան պու այէթ, «Մէ-
լէքիւթ Ուլլահըն ճիւմլէ իշճիլէրինէ փէք միւ-
էսսիր պիր իսթար օլտուղու կիպի, ղէվ-
ճէսի Միսիա Գաֆինկէ իլահի պիր էմր սա-
յըլմըլ տըր : Օ՝ թէնի էօլտիւրէնտէն գօրգ-
մատը, անճազ գօճասը իլէ պէշ սէնէ պէրապէր
իշլէտիքաէն սօնրա՝ անը դաթլ էտիլմիշ պու-
լան պու նաղիք խաթուն հիւրիլէթ վէ սէ-
լամէթ տիյարը օլան վաթանընա տէճմէքտէն
իսէ, հէր միւլքիւլաթա թէհամմիւլ էտէրէք,
տուլ պիր հալտա 43 սէնէ տահա թիւրքիա,
կիպի պիր մէմլէքէթտէ իշլէմէյէ սէպաթ էթ-
մէսիլլէ թէնի էօլտիւրէնտէն գօրգմայան պիր
գահրիման օլտուղունու իսպաթ էթմիշ տիր :
Միսիա Գաֆինկ գօճասընըն էօլիւմիւնտէն
սօնրա 18 սէնէ Ատանա, Այնթապ վէ խուսու-
սա Մարաշտա իշլէմիշ տիր : Պու էսնատա Գօ-
զանըն տէրէպէյլէրի էսիր կէօթիւրիւլմիշ, Հա-
ճըն վէ ճիւլար քէօյլէրտէ Ինճիլի ճէմիյէթլէր
չօղալմըլ վէ էհալի արասընտա չօգ միւնէվլէր
ֆիքիրլի քիմսէլէր մէյտանա կէլմիշ օլմաղլա,
Միսիա Գաֆինկ պէ թէքըրար Հաճընա նաղլը
մէքեան էտիպ գըզ մէքթէպլէրի թէէ-
սիս էթմէսինէ սայ ու ղայրէթլէր էլլէմիշ տիր :
Պու պապտէ կէրէք քէնտինէ վէ կէրէք
միշընա էտիլէն միւրաճաաթ վէ վէրիլէն ար-
դուհալար սէմէրէսիզ օլմայուպ, 1880տէ Մի-
սիա Գաֆինկ Մարաշտա օլան վաղիֆէլէրինի
տիկէր միսիօնէրլէրէ թէրք էտէրէք, Միս
Սիէնսըր իլէ Հաճընա կէլմիշ տիր : Թամմ
25 սէնէ Հաճընտա գալըպ Հաճըն Հօմ նամ
գըզ մէքթէպլինի չիմտիքի հալընա կէթիլ-
տիքտէն սօնրա, իսթիյարըղտա արթըզ
գուվվէթի միւսաատէ էթմէտիլինտէն 1905տէ
Ամէրիգայա կէլիպ պաղի հէտի սէնէլիք էօմ-
րիւնիւ հէմչիլէրլէրի իլէ պէրապէր կէչիրմիշ
տիր :

Միսիա Գաֆինկ՝ մէրքէզի թիւրքիանըն
հէր թարաֆընտա հէր պապէթ քիմսէտէն
թանըլմըլ պիր միսիօնէր իտի : Ասըլ իշի մէք-
թէպլէրէ րիյասէթ վէ գըղլարըն թալիմի իտի
իսէ տէ թէպչիլ ի պէշարէթի սէվէր վէ գատըն-
լար արասընտա նիզամի պիր սուրէթտէ իլլէր

խոր: Բէօյլէրի վէ ուֆագ քիլիսալարը զիյա-
րէթ էթմէքտէ երքէք միսիօնէրլէրի պիլէ կէ-
չէր խոր: Վիւճուտը սաղլամ, թապիւթը ճէ-
սուր խոր: Ետը գալմագ իլէ պու պապտէքի
ֆուրսաթը տահա վասի վէ էօմրիւ տահա խա-
յըրը օլտու: Թապիւթը թիթիլ օլտուղունտան
խաթըր կէօնիւ կէօղէթմէյի պիլմէղ խոր, ամմա
մագսէտի խալիս, բուհու փաք խոր: Էօյրէն-
մէքտէ աղըր խոր խտէ տէ թէրթիւլ վէ թան-
ղըմ էթմէքտէ մահիր խոր: Իրասէթի գուվ-
վէթլի վէ սէպաթ սահիպի օլուպ Բապպըն
Էօրուլմագ պիլմէղ պիր իչճիսի խոր: Աճէպա
Հաճըն իչիւն Միսիս Գաֆինիլ գատար ֆէսա-
քիարանէ իչլէյէն վէ էն էյի պիր էսէր պրա-
ղըպ կիտէն պիր իչճի օլմո՞ւ մուտըր: Աճէպա
միւսաիլէյանըն 35 սէնէլիք Հաճըն էօմրիւնտէ
մէյստանա կէթիթիլի «Հաճըն Հօմ» նամ գըղ
մէքթէպի Հաճըն գատարապըր գուրուլալը էն
էյի վէ էն խայրը միւսսէսաթ օլտուղունու
քիմ ինքիար էտէպիլիր: Պու կիւն ճիւմլէմի-
ղին խանէլէրինտէ օլան օգուսուլ զէվճէ վէ
միւթէպլէմ քէրիմէլէրիմիլ իչիւն միւսաի-
լէյանյա միննէթտար տէյիլմիլիլ:

Իւմիս էսէրիմ քի Միսիօնէրլէրիմիլաէն
հիչ պիրիսի պու մէքթէպին լաղլը վէ մահալը
ախէրէ նագըր միսիլու պիր խաթայա տիւչ-
մէյի ֆիքրլէրինտէն պիլէ կէչիթէմէյէճէքլէր
տիր, քէզպլիք իւմիտ էտէրիմ քի՝ հէմչէրի-
լէրիմիլաէն հիչ պիր քիմնէ պու միսիլու պիր
մուսամլէտէ պուլունմալարընա սէպէպիլէթ
վէրէճէք պիր հալտէ պուլունմալաճագլար տըր:

Արգու էտէրիմ քի՝ կէրէք Մր. վէ կէրէք
Միսիս Գաֆինիլին գիքրի իչիւն Հաճըն Հօմ
մէքթէպինին տիւլարընտա պիրէր թաչ գօյ-
մայա Միսիօնէրլէր միւսաատէ էյլէսինլէր:
Տէյիլ սաղթ միւսաատէ էտէրլէր իլլա օլ թաչ-
լարը միւսնաիլ մահալինտէն (պէլքի Պէյրուլ-
տան) կէթիթմէք զահմէթինի տախի տէրիւ-
տէ էյլէրլէր: Պու լէվհալէր իչիւն օլաճագ մէ-
սարիֆէ կէլինճէ պիրիսի Հաճըն քիլիսալը, տի-
կէրի խտէ Ամէրիգատաքի Հաճընլըլար թարա-
ֆընտան թէտարիք էտիլսին: Ամէրիգատաքի
վէրիլէճէք զըսմըն մէսուլիլէթինի քէնտիմ
տէրիւտէ էտէրիմ:

ՍԱՐԳԻՍ Հ. ՏԵՎՐԵԱՆ

Րօջնաքըր, Մ. Ամերիգա

1913 Փետրվար 5

ՏԻՆԻ

«Հէր Կիւն Պիր ՊԱՊ»,

ՄԻՍԻՍ Մ. Ս. ՏԱՏ, ԳՕՆԻԱ

Թիւրքիստանի քաղաքիւրէ

1881տէ, պիր կիւն ինկիլթէրրատա պիր
կէնճ քէնտի վալիտէսիլլէ գօնուչույօր խոր,
վալիտէսի անա պիր չէյ Կափմաղը վատ էթ-
մէսինի քէնտինտէն թալէպ էտիյօրտը:

Էննիհայէ կէնճ, «Էվլէթ վալիտէ, վատ
էտէրիմ», տէտի:

Պու վալիտէ քիմ խոր, կէնճ քիմ խոր
վէ նէ՞ վատ էթտի:

Վալիտէ՝ ինկիլթէրրանըն Ալէքսանտրա
գրալիչալը խոր, կէնճ՝ ինկիլթէրրանըն չիւ-
տիքի գրալը ճօրճ պէչինճի խոր, էթտիլի
վատ իսէ, պիւթիւն էօմրիւնտէ, հէր կիւն
Քիթապը Մուգատտէստէն պիր պապ օգու-
մագ խոր:

Պու վագըրալ իչիտէն պիր քիմնէ, պու-
նուս տօղրու օլուպ օլմատըղընը պիլմէք ալ-
գուսըյլա գրալ հաղրէթլէրինէ պիր մէքթուպ
Կաղարագ, վագըրանըն նէ՞տէն իպարէթ օլ-
տուղունու խաթիֆսար էթտի: Ճէվապ հա-
լինտէ պու զաթա չու մէքթուպ իրսալ օ-
լունտու:

«Ուլնեսըր» Բէսըր, 18 Նոյ. 1912

Ալէվկիւլիւ էֆէնտի,

Մահը ճարի 15 թարիլիլի մէքթուպու-
նուղու գրալ հաղրէթլէրինէ թագտիմ էթմէք
չէրէֆինէ նաիլ օլուպ, ճէվապէն, սիզէ մա-
լիւսաթ վէրմէմ էմր օլունմուլ տըր:

Գրալ հաղրէթլէրինին 1881տէ, Ալէք-
սանտրա գրալիչայա հէր կիւն Քիթապը Մու-
գատտէստէն պիր պապ օգուսաղա վատ էթ-
տիլի տօղրու օլուպ, պու կիւնէ գատար պու
վատընտա էմին գալտըղը տախի պիր էմր ի
վաղը տըր:

Գալըրըմ խալիսէթլէ
ՆՕԼԻՅՁ»

Էլրօփա գրալարընտան պիր պաչգատընըն,
Քիթապը մուգատտէսէ տօղրու չօգ տէֆա իգ-
հար էթտիլի հիւրմէթ վէ մուհապալէթ ճիւմ-
լէմիղէ մալիւմ տիր: Ալմանիս իմիլէրաթօրու
Վիլհէլմ հաղրէթլէրինին Քէլամ ուլլահը մէտհ
ու սէնալը չօգ սէօյլէնմիլ տիր:

Աթիտէքի քէլամլարը քիմ սէօյլէտի:

«Հէր կիւն քիթապը մուգատտէս օգուսա-

յան ասեմէր իջին թէստիք էտէրիւ, վէ ան-
էրին քէնտի քէնտիլէրինի պու գուվվէթ վէ
սիրուրտան մահրում էթմէլէրինտէն աօլայը
թէաճճիւկ էտէրիւ: Պէօյլէսի գուվվէթի պիր
չէհասէթ Միւսթէմա ի Ամէրիգանըն միւսթադ-
պէլ րէիս ի ճիւմհուրը Ուուարօ Ուիլսընըն ադ-
ղընտան սուպուր էտիյօր:

Տիւնհանըն էն պէօյիւք միւսթէթէքքիրլէ-
րինտէն Րըսքին թահսիլին օլ մէչհուր մէր-
քէզի օլան Օքսֆորտա թալէպէլէրինէ
չէօյլէ տէմիշ տիր: «Քիթապը Մուգատտէս-
տէն պիր դըսմ տիգգաթլա օգուսմաղը սա-
պահլայըն իլք եսփաճաղընըդ իչ մագամընտա
կէօղէտիպ, պիւթիւն իճրա էթտիլինիզ ամէլ-
լէրտէ անա իթաաթ էթմէյի հէվմի վաղիթէնիդ
ատտ էտիլինիզ:»

Մէչհուր պիր ինսանփէրլէրին քէրիմէսի
օլուպ, չիմաի Չարլըս Ալէքսանտըրըն գէվճէ-
սի օլան, աջնի վագթտա քէսպ ի չէօհրէթ էթ-
միշ պիր Ինճիլ մուգամնիյէսի օլուպ, ալէհանաթ-
լարընտա Թօրիյէ րէֆազաթ էթմիշ օլան գէն-
կին պիր դատըն պիր դաչ սէնէ մուգատտէմ
Քէլամ Ուլլահըն պիւթիւն իրիսթիյան ալէ-
մինտէ հէր կիւն օգուսուլմասը արգու ի չէտի-
տի իլէ դապթ օլունտու: Պէօյլէճէ մէրգումէ
պիր իթթիհատ թէէսիս էտէրէք, անա «Ճէպ
Ահաթ իթթիհատը», կիպի պիր դարիպ իսմ
վէրտի: Պու իթթիհատ նէ՞ իտի: Պու օգատար
սատէ պիր չէյ իտի քի նէ փարա իսթէնիլիւտի,
նէ միթիմիլէր ագա էտիլիւր վէ նէ տէ հատ-
սըդ, հիսապսըդ գանուսլար վէ նիգամլար վաղ
օլունուր իտի: Պիր ագատան եսլընըդ շու իքի
չէյլէր թալէպ օլունուր իտի վէ պունլար իսէ,
թէահհիւտնամէնին լուղէթլէրինի իսթիմալ է-
տէրէք, շունլարտան իպարէթ իտի:

«Կիւնտէ հիչ տէյիլ իսէ պիր պապ Քիթապը
Մուգատտէս գրաաթ էթմէյի վէ նէրէյէ կի-
տէրսէմ իւղէրիմտէ պիր Ահաթ Ճէսիտ հախօտ
Քիթապը Մուգատտէս թաչըմայը, էօմրին
պիր գաթտէսի ատտ էտէրէք, «Ճէպ Ահաթ
իթթիհատըն» աղաղընը, իչպու վարազա իլէ
գապուլ էտէրիւ:»

Պալ թէահհիւտնամէնին գրաաթընտան, պու
իթթիհատա նի՞չիւն «Ճէպ Ահաթ իթթիհատը»
նամը վէրիլտիյի մալիւմ օլույօր: Պու իթթի-
հատ տէօրթ սէնէ էվվէլ թէչէքքիւլ էթմիշ վէ
պու թարիխտէն իթիպարէն րուպ միլիօն ա-
զալար անա իլավէ օլունմուշ տըր: Իւչ սէնէ
մուգատտէմ պիւթիւն տիւնհայա եայըլմըշ պիր

հարէքէթ հալինտէ, մէյտանը ֆաալիյէթէ կի-
րէրէք Ավսթրալիա, Գանատա, Ինկիլթէրրա,
Աքսիա, Չին վէ մէմալիք ի սայիրէյէ թէվէսաիւ
էթմիշ տիր: «Աքսիա Քիթապը Մուգատտէս
Ճէմիյէթի», իթթիհատա օգատար թէվէճճիւհ
կէօսթէրաի քի, ճէպէ գօնուլապիլմէյէ միւնտ-
սիպ Ահաթ Ճէսիտէր թապ էթմէյէ պաչլատը:
Պիր դաչ կիւն էվվէլ պունլարտան պիր մըգ-
ատընը պանա իրտալ էթմիլլէրտի: Անլէր ֆիլ
վաղը փէք չիրին վէ կիւղէլ օլմագլա պէրա-
պէր ասէմ «պու պէնիմ տիր» տէյու ալիչիւ-
նիւնճէ փէք մահգուգ օլաճագ տէրէճէտէ ճա-
լիպ տիր: Քիթապը Մուգատտէսին էհալի ա-
րասընտա թէամմիւմ էթմէյէ պաչլատըղը 14
իւնճիւ ասրտան պէրու, պիր չօգ ճէմիյէթլէր
թէչքիլ օլունմուշ վէ էհալի արասընտա Քէլամ
Ուլլահա աօղրու պիր մէրադ ույանտըրարադ
անը օգուսմաղա թէչվիգ էթմիլլէր տիր: Լաքին
հիչ պիր իթթիհատ հախօտ ճէմիյէթ պու իքի
սատէ շարթլարը օլան «Ճէպ Ահաթ իթթիհա-
տը», գատար Ճէնապը Հագգ թարաֆընտան
պէրէքէթլէնմէմիշ տիր: Հէր քիթապըն պիր
մուգատտէմէսի օլուր, պէնիմ մատտէմին տէ
մուգատտէմէսի պու տըր: Լաքին պէլքի մու-
գատտէմէ ուղուն օլտու տէյու ալիչիւնճէք-
սինիզ: Պու տօղրու տըր: Մուգատտէմէմ ալ
մատտէմէն ուղուն օլաճագ տըր վէ պու իսէ
գարուրի տիր, զիրա պու իթթիհատա տօղ-
րու պիր մէրադ ույանտըրմագ իչիւն ֆիքրիմի
պէրրագ սիւրէթտէ իֆատէ էթմէյէ մէճ-
պուրըմ:

Պու իթթիհատըն փարլագ մուվաֆֆադի-
յէթլէրի վէ աղիմ ֆաիտէլէրի հագգընտա օ-
գուսուղուսմտա թիւրքիտա մէքթէպ վէ գօ-
լէճլէրիմիգտէ թահսիլ էտէն հիւպլէրճէ օղլան-
լար վէ գըզլար հագգընտա ալիչիւնմէյէ սէվգ
օլունտու:

Էյ կէնճլէր վէ կէնճ գատընլար, պու իթ-
թիհատա ազա գայտ օլունարագ կիւնտէ պիր
պապ օգուսանլարըն վէ Քիթապը Մուգատ-
տէսի տաիմա պէրապէրլէրինճէ թաչըմալա-
րըն սընֆընա սախիլ օլսանըդ, պու սիզին
իչիւն նէ՞ պէօյիւք պիր պէրէքէթ օլաճագ
տըր: Սիզին իչիւն պու նէ՞ գատար սատէ
պիր իչ տիր, իճրասը նէ՞ գատար գօլայ վէ
պունուսլա պէրապէր նա՞սըլ զանի պէրէքէթ-
լէրլէ մէմու տըր: Ինկիլթէրրա գրալընըն
հայաթը, սիզի քէնտինէ իսթիսալ էթմէյէ
թէչվիգ էթմէյօր մը: Սիզ Ինկիլթէրրա գրա-

լընտան, Ալմանիա իմիւթրաթորընտան վէ Ա- մէրիգա րէխի ճիւմհուրընտան տահա ա՞ղ մը իլահի մուալէնէթ վէ իրշատա միւհթաճընըզ: Բիթապը Մուգատտէսի աիդգաթլա օգուլան թալէպէլէր պիլիբիմ: Պիլիբիմ քէզա եիւզ- լէրճէ թալէպէլէր՝քի, պիր վազթ հէր կիւն Բի- թապը Մուգատտէս օգուր իքէն, տիկէր տէրս- լէրին թագեիդի ալթընտա պու առէթլէրինի թէրք էթմիշ տիրէր: Սընըֆտա տէրս հա- զըրլամաղա մէճպուր օլմատըգճա Բիթապը Մուգատտէսի աուլա աչմայան ա՞ղ թալէպէ մի վար: Պու Իթթիհատտան եալընըզ Սքօշիա, Ավսթրալիա, Ինկիլթէրրա վէ Չի՞ն մի իսթի- ֆատէ էթմէլի տիր: Եալընըզ Թիւրքիա՝ մը պուռտան մահրում գալաճազ: Տիւնհատաքի պիւթիւն թալէպէլէր պու հարէքէթին կէրմի թարաֆտարլարը օլտուզլարը հալտէ, եալընըզ Թիւրքիա՝ թալէպէլէրի մի սօղուզ վէ լագայտ պիր սուրէթտէ աուրսուռլար: Պու Իթթիհա- տըն Վօրթուր մէքթէպ վէ գօլէճլէրիմիզտէ թէամմիւմ էտէրէք, եիւզլէրճէ կէնճլէրի վէ կէնճ գատընլարը քէնտի սաֆիլարընա իախալ էտէ՞մէզ մի:

Պու Իթթիհատա ազա գայտ օլունմագ ար- զու էտէլէր շու աորէսէ միւրաճէաթլա ա- զալըզ քարտլարընը ալապիլիլէր:

National Bible Society of Scotland
5 th. Andrew Square. Edinburg,
Scotland

Պու Ահա ը ճէտիտլէր դայէթ ուճուզ տըր- լար, լաքին էյէր պու Ինկիլիդճէլէրի արդու օլունմագսա, հէր քէս, քէնտի լիսանընտա մուհարրէր ուֆագ Ահա ը ճէտիտլինի իսթիմալ էտէպիլիլ:

ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ՄԷՍԼԷՅԻ

Քրիստոս ալէնի խըզմէթինէ պաշլատըղըն- տա, քէնտինին՝ փէյդամպէր վասըթասըլէ իւ- պար էտիլէն Մէսիհ իտիյինի իտտիա էյլէտի: Վաֆթիդինտէ Յովհաննէս պունա շէհատէթ էյ- լէտիլի կիպի, քէնտիտի տախի պու գանըշտա օլտուզուռու պէյան էյլէտի՝ քէզալիք սէմա- տան կէլէն սէտա տախի պունը թէէյիտ վէ թաստիգ էյլէտի:

Յիսուս՝ ալէնի խըզմէթինին իպթիտասըն- տան սօնընա գատար պու հիսս իլէ իչէտի, չայիրտլէրինին ֆիքըրնտէ պու թէէսիլի հասըլ էթմէյէ չալըշտը, անլէր տախի էօմըլէրինին նի- հայէթինէտէք պունու շէհատէթ էյլէտիլէր:

Մէսիհ սալթ Եէհուտիլէրէ սիյասի պիր խէ- լաս վէ տինի իսլահաթ կէթիրէճէք պիր զաթ տէյիլ անճագ պիւթիւն տիւնհանըն տին մէսէ- լէսինի հալլ էտէճէք պիր զաթ իտի: Օ տտէմ- լէրի Ալլահ իլէ պարըշտըրաճագ վէ Ալլահըն աաէմ իչիւն օլան իտէալընը առէմլէրտէ իճրա էտէճէք իտի:

Լաքին Յիսուս պունու նա՞սըլ իճրա էտէ- ճէք իտի: Անըն թէճրիպէ օլունմաուր, Մէսիհ մագամընտա անըն մէսլէյինի թային էյլէյէն պիր վազըա իտի: Օ՝ Մէսիհ մագամընտա ֆէնսինին թէտպիլլէրինի տէյիլ Ալլահըն իրա- տէթինի իճրա էտէճէք, խարիզ իւթ թապիէ վասըթալար իլէ տէյիլ, մագուլ պիր թարիգտէ իման իլէ իճրա էտէճէք, պիրտէն վէ աճէլէ իլէ տէյիլ, Ալլահըն թարիգիտէ վէ իգնա վէ իլգամ թարիգիլէ տտէմլէրի ճէլպ էտէճէք տիր:

Յիսուսըն մէսլէյինի, քէնտինին իլէմէսին- տէ տախի կէօրիւրիւզ: Օ Մէսիհ օլտուզուռը իլան էտիպ հէր քէստէն պու մէմուրիյէթինէ իման թալէպ էթմէյօր, անճագ Մէսիհ մագա- մընտա եաշայըպ Մէսիհիլիլինէ տաիր գալպէրտէ գանաաթ հասըլ էտիյօր:

Անըն մէսլէյինին էաասընը պիրտէ թալի- մաթ վէ թէմսիլլէրինտէ կէօրիւրիւզը, Թա- լիմաթընտա, խուսուսա թէմսիլլէրինտէ Ալլահ ինսանլարը սէվէն, անլէրի արայան, անլէրէ ալֆ էտէն վէ անլէր քէնտինէ տէօնիւնճէլէ գատար անլէր իչիւն քէտէր չէքէն պիր զաթ տէյու թարիֆ էտիլիյօր: Վէ իլթէ քէնտինին տախի մէսլէյի պու օլմուշ տըր: Ատէմլէրի սէվիպ, անլէրէ թէրահիւմ էթմէք, անլէրի արայըպ անլէրէ էյիլիք էթմէք վէ անլէրին գալպինտէ Ալլահա վէ ինսանլարա տօղրու մուհապպէթ հասըլ էտէրէք անլէրի խէլաս էթմէք, իլթէ Քրիստոսըն մէսլէյի պու օլմուշ տըր: Պունուռն իչիւն առէմլէրէ տինի հայաթ- ճա չիտտէթ տէյիլ մուհապպէթ, թէտիւզ տէ- յիլ խըտմէթ, էմր տէյիլ պուրհան վէ հազի- գաթ թագտիմ էթմիշ տիր: Յիսուսըն մէս- լէյինի մուհապպէթտէն նէյլէթ էտէն խըտմէթ, վէ խըտմէթին էն եիւքսէք նէվի օլան ֆէտա ի նէֆս տէյու թարիֆ էտէպիլիլիւզ: Քրիստոս պու էսասը ալէնի խըտմէթինին իլքինտէն նիհայէթինէ գատար էէօսթէրիպ, էօլիւմիւնտէ տախի պունա սատըզ պուլունմըշ տըր: Օ Եէհուտի միլլէթինի Մէլէքիւթ Ուլլահա ճէլպ էթմէք վէ պիւթիւն պէշէրիլէթի քէնտինին

իզհար էյլէտիյի պու Մէլէքիւթէ տավէթ էթմէք իչին չալըչըպ, նիհայէթ դաթի պիր մուխալէթէթէ թէսատիւֆ էթտիյինտէ, աճը պիր հիսս իլէ տէյիլ, անճադ ֆէտա ի ճան էտէն վէ խաչ իւզէրինտէ պիլէ ալֆ էյլէյէն պիր մուհապէթիլէ քէնտի խըտմէթինի իթմամ էյլէտի :

Յիսուս քէնտի թալիմաթ վէ թէմսիլլէրինտէ հէման պու մէսլէյի Ալլահա տախի աթֆ էթմէք իլէ, Ալլահըն տախի կիւնահքեար ինսանլարը խէլաս էթմէք իչին մուհապէթ վէ խըտմէթ, սապը վէ հաթթա քէտէր իլէ չալըչմագտա օլտուղունու խապէր վէրտի :

Ալէսսէվիյէ փէյդամպէրլէր Ալլահ թարաֆընտան փէյդամ կէթիրտիքլէրինտէ, պունուն էհալի իւզէրինէ թէէսիթի շու օլմուշ տըր, կէօյա քի Ալլահ ինսանտան պաիտ վէ անլաչըլմազ պիր զաթ օլուպ, անտէն փէյդամ վէ իլհամ դապուլ էթմիշ օլան շու զաթլար ատէմլէրի Ալլահըն իրատէթինէ իթաաթ էթմէյէ ճէլպ ու տավէթ էտիյօրլար : Լաքին Յիսուսըն ատէմլէրէ վէրտիյի թէէսիթ պունտան քիւլլիյէն ֆարգը օլմուշ տըր : Օ՝ Ալլահ թարաֆընտան սէօյլէմէք իլէ պէրապէր Ալլահ անտէ սէօյլէյօր վէ ատէմլէրի խէլաս էթմէք իչին անտէ թէնէզզիւլ էթմիշ օլարադ իչէյօր տէյու կէօսթէրտի Պինսէն ալէյի Բրիստոսըն մէսլէյի ատէմլէրի Ալլահա կէօթիւրմէք տէյիլ, էլան ատէմլէրէ հաղըն օլուպ, անլէրի արայան Ալլահը՝ ատէմլէրէ գապուլ էթտիրմէք տիր :

Յ. Գ. Գ.

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

«ՐԱՀԻՆԻՄԱ»ՆԵՆ ԹԷՃԻՐԻԳԷՍԻ

ՇԵՐԼՕԳ ՀՕԼՄՍԸՆ ԻՃՐԱԱԹԸ

ՊՐԻԻՍ ՓԱՐԹԻՆԿԹՕՆ ՍԵՐՐԸ

7.

Շէրլօգ Հօլմս գացանըն քիլիտինի, օտանըն գափուսընը վէ փէնճէրէլէրին տէմիր գափուլարընը մուայէնէ էյլէյիպ տըչարը հալլույա չըգտը : Տըչարտա փէնճէրէնին էօնիւնտէքի ֆիտանլարը մուայէնէ էյլէր իքէն պիր եէրտէ ֆիտանլարըն էյիլմիշ վէ գարըչմըշ օլտուղունու կէօրտիւ : Պունլարը վէ եէրտէ

պուլունան պազը պէլլիսիզ իզլէրի փէրթալսըզը իլէ սըզը սըզը մուայէնէ էյլէտի վէ փէնճէրէ գափազլտընը գափայըպ պագաը քի թէմամէն գափանմայօր վէ սըչարտա տուրան պիր քիմսէ իչէրիյի կէօրէպիլիլի : Տէրհալ տըզգաթըմը ճէլպ էտէրէք :

«Պու ալամէթլէր կէչէն 3 կիւն գարֆընտա պէլլիսիզ օլմուշլար տըր : պունլարըն պէօյիւք էնէմիյէթի օլապիլիլի իտի հախօտ հիչ պիր հարտըմը օլմամասը տախի միւհթէմէլ իտի : Իմտի Ուաթսըն, Ուիլվիչ պիզէ չօգ մալիւմաթ վէրէմէտի, պուրատան էլիմիզէ չօգ պիր քէրէսթէ կէչմէտի, պագալըմ Լօնտրատա նէ՞ հափաճաղըզ պէլքի օրատա պիր շէյ էլտէ էտէպիլիլիդ,» տէտի :

Եինէ տէ Ուիլվիչ սթասիյօնընտա պիր ուֆադ մալիւմաթ տահա էլտէ էտէպիլիլիք, շէօյլէքի պիլէթ մէմուրը Գօտալան Ուէսթի շախսէն թանըր իմիշ վէ օ աղչամ հանի Փազար էրթէսի աղչամը սաաթ 8ի 15 կէչէ թրէնի իլէ Լօնտրայա կիթմէք իչին պիլէթ ալաըղընը տէրխաթըր էյլէյօր իմիշ : Մէրգում հալընըզ օլուպ 3իւնճիւ սընըֆ պիլէթ ալմըշ վէ օլ տէրէճէ թէլաչը իմիշ քի էլինին տիթրէմէսինտէն փարանըն արթանընը թօփլտյամամըշ վէ պիլէթճի պու հալին ֆարգընա վարըպ անա հարտըմ էյլէմիշ : Շըմէնտըֆէրին վազթ լիսթասընա պագտըղըմըզտա անլատըզ քի օ աղչամ սաաթ 7 պուչուգտա նըչանլըսընը պրագտըղտան սօնրա Լօնտրայա կիթմէք իչին 8ի 15 կէչէ թրէնտէն էվլէլ թրէն հօգ տըր :

Շէրլօգ հարըմ սաաթ գատար սիւքիւթ տուրտուգտան սօնրա շու հօլտա սէօյլէմէյէ պաչլատը :

«Ուաթսըն, պիլէթին էօմրիւմտէ իճրա էյլէտիյիմ թահգիգաթլար արասընտա պունտան տահա կիւն պիր մէսլէյէ ըսաթ կէլտիյիմ խաթըմա կէլմէյօր : Իլէրի տօղրու հէր ատըմ աթտըզճա տահա պէօյիւք պիր ուչրումա ըսաթ կէլլիյօրըզ : Եինէ տէ էփէյի թէրազըր էյլէտիք : Ուիլվիչտէքի թահգիգաթըմըզըն քիաֆֆէսի էսասէն շու կէնճ մագթուլըն ալէյիինէ չըգտը : Լաքին փէնճէրէտէքի իմարէլէր մէսլէյի էփէյիճէ թախֆիֆ էտիպ լէյիինէ տէօնտէրմէյէ պաչլատը : Պարզ էտէլիմ քի պիր էճնէպի ճասուս քէնտինէ հազլաչըպ էօյլէ պիր թագըմ վասըթալար գուլանտը քի սիւքիւթ էթմէյէ մէճպուր օլտուն, եինէ տէ ֆիքրինէ էօյլէ թէէսիթ էթմիշ օլապիլիլի քի նչանլըսընա պիրազ օ մէսէ-

լէյի ազդընտան գաղըրսըն : Փէք ալա , չիմտի
Ֆարզ էտէպիլիբիդ քի օ ագչամ նշանըսը իլէ
թէաթրոյա կիտէր իքէն , փուստա զաֆիլէն
պու ճասուսը օլ թարաֆլարա տողրու կիթմէք-
տէ կէօրմիւլ օլսուն : Բէնաթի զայէթ չէվիք վէ
չափուգ դարար վէրէն պիր ատէմ օլսուղուն-
տան Ֆարզ հիսսիյաթը հէր շէյէ զալիպ կէլէրէք
պիր սանիյէտէ նշանըսըն վէ հէր շէյի պրա-
զըպ ճասուսըն արգասընտան գօչմուլ տըր վէ
փէնճէրէտէն պազըպ իլէրիսէ գացատան էվ-
րագըն սըրգաթ օլունսուղունու կէօրիւպ խըր-
սըզը թազիպ էյլէմիլ տիր : Պու հօլ իլէ թէֆ-
սիր էտէր իսէք , գօփիսսընը հափապիլէն պիր
քիմսէնին ասընը ալմաղա չըզըմայաճաղը ի-
թիրագը գաիլ օլուր : Եանի խըրսըզ խարիճտէն
պիրի օլտուղու իչիւն ասըլ էվրագը ալմաղա
մէճպուր օլտու տէմէլիյիդ քի պուրայա գատար
պու թէֆսիր մուվաֆըզ կէլսին : Պուրատան
էօթէ կինէ կիւճիւքլէրէ թէսասիւֆ էյլէրիզ :
Իլք խաթըրմըզա կէլէն Գօսաւկան Ուէս-
թին ասլ հափաճաղը շէյ խըրսըզը թութուպ
հէման խապէր վէրմէք օլաճագ խաի , պունու
նի՛շուն հափմատը : Աճէպա քեաղըրտարը ալան
քէնաթինին մաֆէվպինսէ պիր մէմուր մը խաի :
Էյէր պէօյլէ իսէ Ուէսթին մուամէլէսի թէֆ-
սիր օլունսուղիլի , հօգսա խըրսըզ փուս-
տան իսթիֆատէ էսիպ սիվիշաի տէ , Ուէսթ
օտասընը պիլտիյի իչիւն կիտիպ օրատա եա-
զալամագ իւզըն էվլէլճէ Լօնտրայա մը գօչ-
տու : Հէր նէ տէ օլսա փէք զաֆիլ պիր վազաա
օլմուլ օլմալը տըր քի գըզը հէման պրագըպ
սափուլսըն վէ պիր թէք սէօլ պիլէ սէօյլէյէ-
մէսին : Պուրատա եինէ տուրմաղա մէճպուրը ,
շու իքի գըյաստան հանկըսը տա օլսա , պուն-
լար իլէ Գօսաւկանըն ճէպինտէ 7 քեաղըտ օ-
լարագ չըմէնտըֆէր վազօնը տամընտա օլմասը
արատընտա էփէյի մէսաֆէ վար : Հիսսի թա-
պիլիմ պանա էօյլէ սէօյլէյօր քի , պիր տէ օլ
պիր ճիհէթտէն իչլէմէլիյիդ : Էյէր Միգրօֆիթ
պիլզէ օլ չիւպիլէի ատէմլէրին աարէսլէրինի
հօլլամըլ իսէ ժնլարըն հագըրնտա թահգիդաթ
հափար վէ պէօյլէճէ իքի իզ իւզէրինտէ հարա-
քէթ էյլէրիզ :

Պէյքըր սօգաղընսաքի խանէմիդէ եէթիլ-
տիյիմիդաէ , ճասուսլարըն էսամիսինի վէ
ատրէսլէրինի օրատա հազըր պուլտուգ
քի պիր մէմուրը մախսուս վասըթա-
սըլա աճէլէթէն իրսալ օլունմուլ խաի : Հօլմս
պունլարը կէօզտէն կէչիլիպ պանա աթտը ,

քեաղըտը ալըպ օգուտում , իւզէրինտէ շու
սէօզլէր հազըրը խաի : « Ուֆագ թէֆէք ճա-
սուսլար վար իսէ տէ պէօյլէ պէօյլէք պիր մէ-
սէլէյէ կիրիչէպիլէճէք օլանլար փէք ազ տըր :
Էն էհէմիլիյէթլիլէրի , Ուէսթմիսիսթըրտա ճօրճ
սօգաղընտա նօ . 13տէ Ասօլֆ Մէյեր , Նօթինկ
Հիլտէ Գէմտըն Մէնչընտա Լուի շա Բօթիեր ,
վէ Գօլֆիլտ սօգաղը նօ . 13տէ Հիւկօ Պերչայն
սըրլար : Հիւկօ Փազար էրթէսի կիւնիւ Լօն-
տըրատա իմիլ վէ պիր տահա կէօրիւլմէմիլ :
Պիրագ նուր կէօրտիլիւնիւզտէն տօլայը մէս-
րուրըմ : Գապինէ սօն տէրէճէ էնտիչէ իլէ
րափօրընըզա պէքլէյօր : Էն էիւքսէք տէվաիր-
տէն զայէթ չէտիտ սիւալլար իրատ օլունսույօր ,
տէվլէթին թէքմիլ գուվլէթի իճապ էթտի-
յինտէ էմրինիդ ալթընտա տըր : Միգրօֆր :

Հօլմս թէպէսսիւմ էտէրէք , « Գօրգարըմ
գըրալըն ճիւմլէ աթլարը , թօփլարը , աս-
քէրլէրի պու պապուէ հիլ պիր մուամէնէթ
էտէմէլլէր , » տէտի վէ Լօնտրանըն պէօյլէք պիր
խարիթասընը մասա իւզէրինէ սէրիպ էյլէրէք
սըզը սըզը կէօզ կէզտիւրմէյէ պաշլատը :
Օ անտէ ֆէվզէլատէ պիր շէյ կէօրմիւլ կիպի
պէշաշէթլէ , « Ուաթսըն , իչլէր պաշգալաշըյօր ,
զալիպա պալաթ պիլիմ թարաֆա տէօնիւյօր :
Պանա էօյլէ կէլիյօր քի էնճամ իփին ուճունու
թութապիլէճէյիդ , » տէտի վէ ալաղա գալըզպ
կէօզլէրինտէ աճայըպ պիր փարլաղըզ իլէ օմու
զունա վուրարագ , « Ուաթսըն պէն չիմտի տը-
շարը կիտիյօրըմ շէօյլէ պիր ուֆագ մալլեմաթ
իչիւն : Էմին օլ քի պէնիմ ըէֆիլիմ վէ էսրար
տօսթում օլմայարագ մուհիմ պիր իլ կէօր-
մէմ , պուրատա գալընըզ , պիր սաաթա գա-
տար կէլիլիմ : Էյէր ճանըն սըզըլըր իսէ գա-
լէմի քեաղըտը էլինէ ալըպ տէվլէթի նասըլ
գուրթարտըղընըն հիքեայէսինի չիմտիտէն
հազմաղա պաշլա , » տէտի :

Հօլմսըն պաղէն քէյֆիլ օլտուղու խաթըր-
մա կէլիլ , լաքին պու տէրէճէ պէշաշէթ խարա-
զը իչիւն մութլագա զայէթ մուհագգապ պիր սէ-
պէպ օլմալը խաի . հօգսա ուֆագ պիր իմարէտէն
տօլայը պու հալի կէօսթէրմէլ խաի : Օլ ու-
զուն Նոյնմըր կէճէսինտէ խայը պէքլէտիմ ,
արթըզ սապըմ տիւքէնիյօր խաի : Էնճամ
սաաթ Ծտան սօնրա պիր թէզքէրէ կէլտի :

« Կօլտինի լօզանթասընտայըմ , Կլուսթէր
սօգաղընտա , լութֆէն պուրայա կէլինիդ : Պէ-
րապէրինիդճէ պիր տէմիր մանամէլա , պիր
տէմիր գալէմ , պիր ֆէնէր պիր տէ ըէվօլլէր
կէթիլիլիդ , Ծ . Հ . »

Պու խթնատիւ չէլէրի նամուսու պիր ա- տէմին փուսու պիր կէճէտէ Լօնտրա սօգապա- րընտա եանընտա կէզտիրմէսի էփէյի կիւզէլ պիր չէյ խտիւնէ չարէ, պուսլարը փալթօմըն ալթընա կիւզէյիպ եօլա չըգտըմ վէ սարէսինի վերմիշ օլտուղու մահալա եէթիշտիմ քի պիր իթալիալը Լօգանթասը խտիւն: Շէրլօգ՝ գալիունուն եանընտա պիր մասատա օթուրմուշ օլուպ, պէնի կէօրիւր կէօրմէջ, «Պիր չէյ եէտինի՞դ մի, պիրազ գահ- վէ իլէ փէքսիմիթ ալընըզ վէ պիր տէ չու սիկարատան իչինիզ: Փէք էօյլէ գէհըլի տէյիլ տիր, ալէթլէրի պէրապէր կէթիրտինի՞դ մի» տէտի:

«Էվվէթ կէթիրտիմ փալթօմըն ճէպլէրինտէ տիր» ճէվապ վէրտիմ:

«Փէք ալա, չիմտի սիզէ նէլէր եափտը- դըմա վէ նէլէր եափաճաղըմ տաիր պիր րա- փօր վէրէյիմ: Էվվէլ էմրտէ պու ատէմին ճէ- սէտի վազօնըն իւզէրինտէ գօնուլմուշ խտի- յինէ գանաթ կէթիրտինիզ, տէյիլ մի: Պէն իլք կէօրտիւլիւմ սագիգէսէն օլ ճէսէտին վազօնըն իչէրիսինտէն տէյիլ իւզէրինտէն տիւշտիւլիւնիւ անլատըմ խտիւն»

«Պիր քէօփրիւտէն տիւշմիւշ օլմամա՞դ մը»

«Միւմքին տէյիլ տիր, վազօնլարըն իւզէ- րինի մուպէնէ էտէրսէնիզ կէօրէճէքսինիզ քի էփէյի միւտէվվէր տիր վէ էթրաֆընտա փար- մագլըզ կիպի պիր չէյ եօգ տըր, պու սէպէպ- տէն Գօտալկանըն ճէսէտի օրատա գօնուլմուշ խտիւն»

«Լաքին օրայա նա՞սըլ գօնուլապիլիւր խտիւն»

«Իշթէ մէսէլէ օնու թային էթմէք տիր, պուսուն իչինն անճագ պիր եօլ վար սըր, պիլիւսին քի թրէն պիր չօգ եէրտէ թիւնէլ իչինտէն կէչէր վէ պէնիմ խաթըրմա կէլիյօր քի պազը եէրտէ թիւնէլին եօգարըսընտա փէն- ճէրէ կիպի պիր աչըզ եէր օլուր: Իմտի էյէր թրէն պէօյլէ պիր եէրտէ տուրուր իսէ օ փէն- ճէրէտէն պիր ճէսէտի էնտիրիպ վազօն իւզէ- րինէ գօյմագ կիւճ տէյիլ տիր»

«Էվվէթ, փէք ալա օլապիլիւր»

Կրահամ Հուպթ խմինտէ պիր թէյարէճի 30 սաաթտա Էվրօփատան Ամէրիգայա ուչաճագ տըր: Մաքինասը հէր պիրի 250 պարկիւր գուվ- վէթինտէ 4 տանէ օլուպ սաաթտա 100 միլ կիտէրէք Աթլանթիքի կէչէճէք տիր:

Շիգալօտա Բօգֆէլլըր միւէսսէսէսինտէ թըպպի թէճրիպէլէր իլէ օղրաշան Տր. Գար- րէլ պազը թէճրիպէլէրինն նէթիճէսի օլարագ իլան էտիյօր քի տէրիտէքի կէնիշ եարալարը վէ զըրըմըլ քէմիքլէրի 4—5 կիւնտէ սագալ- տապիլէճէք տիր: Պու մագսէտէ էրմէք ի- չինն օլ սագաթ մահալլէրին գուվվէ ի հայա- թիյէսինի թահրիք էտիյօր վէ պուսուն իչինն է՞ն էյի վասըթա օ մահալլէրին իւզէրինէ թա- վուղուն, քէօփէյին հա թավշանըն սիյա՞ լէթ- լէրինի, տալաղընը, գարա ճիյէրինի հա հէր հանկը պիր ազասընը տէօյիւպ գօյօր իմիշ: Պու հիսապա կէօրէտէտէլէրիմիպին, նինէլէրի- միզին գարա թավուգ գօյմալարը ուսուլընա ավաթէթ էտիյօրըզ:

ՊԻԹԻՅԱՍՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Գարիյէմիզտէ քեաին էրմէնի քիլիսասը պինասը կէնիտէն ինչա էտիլտիյի ճիհէթլէ պինա չիմտիլիք իպատէթէ, խուսուսա Ս. Պա- քարագ իճրասընա զայր ի միւսաիտ պիր հալտա պուլունմագտա տըր: Քէզալիք, ֆահանամըզ Տ. Յովակիմ Հայր տախի սէնէլէրտէն պէրու- ֆիքը վէ սըհէթճէ խասթա օլտըղընտան, ճէ- մաաթըմըզ րուհանի թէսէլլիտէն վէ քիլիսա խըսմէթլէրինտէն մահրում եաշամագտա տըր:

Վէ լաքին կինտէ անլէրտէ րուհանի հիս- սիյաթ մէվճուտ պուլունտուղունա, քիլիսէ ին- չաաթընտա իպրագ էյլէտիքլէրի զարէթ վէ ճիտտիյէթ գավի պիր պուրհան սալըլապիլիւր. քէզալիք չօղլարընըն տախի պօշ կէզմէքտէն իսէ Բողոքալան քիլիսէսինն տէվամ էտէրէք քէնտի րուհալարընը Քէլամ Ուլլահ իլէ պէսլէ- մէլէրի էյի ալէմէթլէրտէն տիր:

Պու տօսթլարըմըզ Ս. Մեռնդ հօրթուսու միւ- նասիպէթիլլէ պիր ֆահանայ կէթիրիպ Բողոքալան քիլիսէտէ Ս. Պաքարագ իճրա էթտիրմէք ար- զուսիլլէ քիլիսէ մէճլիսինտէն օ կիւն իչինն միւսաատէ թալէպ էթտիլլէր, անլէր տախի միւնասիպ կէօրիւպ քէմալը մուհապալէթլէ թէքլիֆլէրինի գապուլ էտէրէք, իլավէթէն հէր հանկը պիր գէման արգու էտէրլէրտէ, քի- լիտա աչըզ օլտըղընը վէ խթնատիւքլէրի կիպի րահաթ խըսմէթլէրինի իճրա էտէպիլիւր օլ- տըղլարընը մէսէրրէթլէ պէյան էյլէտիլլէր: Պու միւսաֆիրփիւրվէրլիքտէն մէսրուր օլարագ հա- գըն գարիյէլէրտէ պուլունտան պիր ֆահանայ

տավէթ էյլէտիւէր, քի կէլիպ Ծնունդ աւե-
սիսինի քէնտիւէրէ թէպչիր էյլէսին: Արժ. Տ.
հայր կէլմէք իսթէր իսէ տէ, մահալտան սո-
ւայը իթիրազ էտէրէք, «Օրասը օծեալ տէյիլ
տիր, օրասընտա Պասարազ ճաիզ օլամազ», տէ-
յիւ ճէվապ վէրիր: Նիհայէթ միւմաիլէյնի
չու հօլտա գանսըրտըլար: Եազ մէվսիմիտէ
Օգոստոս այընտա Գերաչնորն Ներսէս եպո.
Դանիէլեան հաղըթէթլէրի գարիյէյի թէչրիֆ
պուլուրտուգլարընտա, անտէն իսթիֆսար էթ-
միչլէր քի, «Պիզ ժաւը երգըյօրուզ, իճապըն-
տա Պասարազ իճրա էթմէք իսթէրսէք, նէ-
րէտէ եափապիլիլիլ:» Միւմաիլէյն, «Խորան-
տան պիր թաչ կէօթիւրլուրսէնիզ իսթէ-
տիյինիզ մահալտա օլապիլիր», տէմիչ ի-
տի: «Էհ, էօյլէ իսէ օլապիլիր», տէյիպ քէն-
տիսի կէլմէյէճէյինտէն՝ Քէպուսէտէն Արժ.
Տ. Մատթէոս Բանաստեղծ Վիւզէլեանա պիր
թէլքէրէ հօլլայարազ անըն կէլմէսինի թալէպ
էտէր: Էն նիհայէ միւմաիլէյն թէչրիֆ պու-
յուրտը: Տէրհալ ժաւերգորթիւնա պաչլատը,
չէօյլէքի Շարաթ ազլամը վէ Ծնունդ սապահը
Պասարազլար հափարազ էօքսիւզ ճէմաաթըն
պօյնուըն մօղրուլթտը, քէզա հաֆթա արասը
էվլէրի զիյարէթ էտէրէք ճիւմլէյի մէմնուն
պրազտը: Պու միւնստէպէթլէ կէրէք Քէպուսէ-
թաղախանութիւնընա, կէրէք ճէմաաթա վէ
խաւսուսի սուրէթտէ Տէր հայրա մէմնու-
նիյէթիմիլի պէյան էտէրիզ:

Իլավէթէն չունու տա պէյան էթմէք իս-
թէրիզ քի, Վիւզէլեան քահանայ կէլիպ 2—3
տէֆա Պասարազ էթաի, Բողոքական վէ Լու-
սաւորչական ճէմաաթ, պիլաֆարզ խըղմէթլէրէ
իչթիրաք էթտիլէր, խուսուսա իլք Զատիկ
կիւնիւ ինչա էտիլմէքտէ օլան քիլիսէմիլ ի-
չիւն փարա թօփլանսը: Սէնէնին պու գատար
տարլըղընա ըաղմէն, եինէտէ 20 լիրա ի Օս-
մանի գատար պիր մէպլաղ վատ վէ նազտ
թարիզի իլէ տէրճ էտիլաի: Պու ճիհէթտէ
տախի Բողոքականլարըն իչթիրաքը ֆէվզ էլ
ատէ օլտու: Պու հօլտա հէմ ճէմաաթ թէսէլի
օլտու, հէմտէ քիլիսէյէ պու տար զէմանընտա
պու գատար պէօիւք պիր եարտըմ օլտու:
«Տէր ողորմես, Տէր ողորմես, Տուր աշխա-
րիս խաղաղութիւն, Ազգիս Հայոց Սէր միտքիւն:

ՃԵՄԱՐԱՍՄԷՐ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՌՈՐԱՎԱՆ ՍԵ

Պիթիյաս, 28 Յունուար, 1913

ՀԱՓԹԱ ԻՍԿԵՐԼԵՐԻ

ՏԱԽԼԻ

Հաֆթա զարֆընտա մէյտանը մուհարէ-
պէտէ տիղգաթա շայան պիր վազըա վուզու
պուլմամըչ օլուպ, հալան շայալար վէ կէ-
րէքսիլ հալատիսէր իլէ վազթ կէչմիչ տիր:
Պուլղարլար նէ էտիրնէ, նէ Չաթալճա, նէ տէ
Պուլղարլար թարաֆընտա եէնի պիր իճրաաթ
կէօսթէրմէտիլէր: Պունուն սէպէպի հալալա-
րըն զայէթ սօղուզ, գարլը վէ ֆուրթունալը
օլմասը վէ Օսմանլը օրտուսունուն եէնի գուվ-
վէթ վէ եէնի ինթիլամ քէսպ էյլէմէսի տիր:
Պազը տիպլօմաթլարըն զաննընա կէօրէ թիւր-
քիա մուհարէպէնին ուզամասը թարաֆտարը
օլուպ, Հազը փաշանըն Լօնտրայա կիթմէսի
պիլէ պիր կէօսթէրիւտէն իպարէթ տիր: Շու
հալտա թիւրքիա՝ Պալգանլըլարըն հօղուն վէ
մահտուտ օրտուսունա գարլը իսթէտիլի գա-
տար ասքէր ճէմ էտէպիլիր, վէ զաթէն հէր
կիւն Սթանպուլտա կէօրիւլէն մէնզարէ տախի
պունու իսպաթ էտիյօր: Փարա ճիհէթիւնէ կէ-
լինտիքտէ Կէնճ թիւրքլէրին մուհարէպէյէ
տինի շէլ վէրէրէք իսլամ հիսսիյաթընա
միւրաճաաթ էթմէսի մաղսէտինէ վասըլ օլ-
մուչ կէօրիւնիյօր: Կէրէք տախիլի մէմլէքէթ-
տէն, կէրէք Մըսըր, Հինտիսթան իսլամիս-
ընտան քիլլիյէթլի փարա կէլմէքտէ տիր:
Եալընըլ Մըսըրտա թօփլանըլան ազլէ պիր
միլիօն լիրայը պուլմուչ տըր: Թրանսպալտաքի
Օսմանլը գօնսօլտը (քի պիր էրմէնի տիր)
30 պին լիրա ճէմ էյլէմիչ տիր: Իմտի
պու տէրէճէ տինի հիսսիյաթը թահրիք է-
տէրէք պաշլանըլան պու թէչէպպիւս չօղլա-
րըն տիւչիւնաիլիւ կիպի իլէրուտէ պու մէմ-
լէքէթին ֆարղը ունսուրը պէյինտէ սօղուզ-
ուզ տիւչիւրէճէք տէյու ֆարղ օլունապիլիր:
Պիթթապի Կէնճ թիւրքլէր օ զիյանա ըազի
օլաճազ տըրլար: Տիկէր թարաֆտան Խրիսթի-
յանլար տա հէր թարաֆտա պօլ պօլ վէրմէք-
տէ տիրլէր: Պու սէպէպտէն Կէնճ թիւրք
միւրէվլիճի էֆքիարը օլան զազէթալար
տիւչմէնի փէրիչան վէ սուլհա մէճպուր էթմէք
տէյիլ, հաթթա Բումէլիյի կէրի ալմազա պիլէ
իւմիտ վէրիյօրլար: Թաալիլի էֆֆեսար Հազը
փաշայը չու սէօզիւ իչիւն թազպիհ էտիյօր:
«Թիւրքիա իչիւն մէսէլէ զայ օլանը կէրի ալ-
մազ տէյիլ, էլինտէ օլանը սազլամազ տըր:»

Մեզքիւր զազէթա, «քէնալնէ քիմ պուսէլա-
հիյէթի վէրտի, նի՛ջին պիզի սուհա թալիպ
սէյու կէսթէրիյոր,» կիպի սէօղէրաէ պու-
լունույոր: Հէր նէ տէ օլսա, հէնի հիւքիւմէթ
սօն տէրէճէ ասքէրի պիր իճրասթտա պու-
լունաղա դարար վէրմօշ տիր: Միւթթէֆիզ-
լէրէ կէլինտիքաէ՝ օնյար սախի մուհարէպէյի
սալլաթմադ թարաֆտարը տըրլար տէյու տիւ-
չիւնէնէր վար տըր, վիրա էտիրնէնին կիւնտէն
կիւնէ գուվէթլէնմէյիպ զաիֆ աիւչմէսի, Օս-
մանլըլարըն էվրօփա զազէթմայարըն սէօղիւնէ
կէօրէ Թէքֆուր սաղը թարաֆընա ասքէր չը-
դարամամալարը, Չաթալճա վէ Պուլայըրտա
թէարրուզի մուվաֆֆադիէթ էլտէ էտմէ-
մէլէրի, Պուլզարլարա ճէսարէթ վէրմիչ տիր:
Կէօյա Կէլիպօլու նիմ ճէզիրէսինի մուհասէրէ
էտիպ Չաթալճա էօնիւնէ սէստ չէքէրէք է-
տիրնէնին թէպիսինէ պէքլէյէճէքլէր իմիչ,
Փարա ճիւնէթինէ կէլինտիքաէ Պուլզարլար
տախի մուսվէնէթ իչիւն էվրօփայա միւրա-
ճաաթ էյլէ՛նէքաէ տիրլէր, վէ չիւպնէ հօզ արը
քի Րուսիա Գարա տէնիզ թարիգիլէ փէք չօզ
էրզազ վէ մուհիմմաթ հէթիչտիրաիքտէն մասա
միւթթէհիւլէրին տէնիզլէրէ հաքիմ օլտուզ-
լարը միւնասիպէթլէ Ազ տէնիզ զըյըլարընտան
փէք չօզ մուսվէնէթ ալապիլիյօրլար: Հաֆթա
իչինտէ աիկէր պէլլի պիր վազըա սա ճափիտ
պէյին էվրօփայա կիթմէսի տիր, պէրապէրին-
ճէ թիճալը սիյասիյուստան վէ մալիյուստան պի-
րէր զաթ տախի պուլունմադտա տըր: Ճափիտ
պէյին վազիֆէսի ումուրը մալիյէյէ աիտ մէ-
սէլէլէրի հալլ էթմէքաէն իպարէթ օլտուզու
սէօյլէնիլիյօր, չու հալտէ չըմէնարքէր իմթի-
յազլարը, պաչա իմթիյազաթ վէ իմթիզրազ
մէսէլէլէրի իլէ օղրաչաճազ արը: Հաթթա
Չէսթըր փրօթէսի պիլէ նազարը իթիպարէ
ալընաճազ իմիչ: Ֆազաթ չուրասը վարիտ ի
խաթըր օլույօր քի սուհ զէմանընտա պիր
իմթիզրազ իչիւն մուվաֆֆազ շլմայան վէ
չարթլարը աղըր պուլան սապըզ Մալիյէ նա-
զըրը չիմտի տահա էյի չարթլար պուլապիլէ-
ճէ՛ք մի: Եալընը սէրմայէ, ֆաիզ, վէրլէճէք
իմթիյազլար, մասէնլէր մէսէլէսի օլտա նէ իսէ,
լաքին օլ վազթ Ֆրանսըզլարըն թէքլիֆինի
վէ չիմտի տէ Ֆրանսըզ զազէթալարընը հազ-
տըզլարընը կէօլ էօնիւնէ կէթիրի իսէք, իւ-
թիմալէն ճափիտ պէյ պու տէֆա քէնտի քէն-
տինի թէքրար մալիյէ իւզէրինէ էվրօփա գոթթ-
րօլը կիպի պիր թէքլիֆ դարչըսընտա պուլա-

ճազ վէ օլ վազթ Շօլիհիզմ սաիգասըլա
Չէսթըր փրօթէսինի պիլէ դապուլ էթմէյէն
կէնճ Թիւրք ֆիքրի պուսու հա՛սըլ զապուլ
էտէճէք տիր: Այնի գէմանտա Թիւրք զազէ-
թալարընը Ֆրանսայա դարչը պոյֆօթ թէչէպ-
պիւլէրի վէ փրօփալանտալարը տախի աիգ-
գաթա չանյան տըր: Ֆրանսայա կիթմէմէք,
Ֆրանսըզ ճէյրէնմէմէք, Ֆրանսըզ մէքթէ-
պիւնէ թալէպէ հալլամմազ կիպի թէքլիֆլէր:
վէ չու տար գէմանտա պօլճա փարա պուլմադ
իչիւն Ֆրանսայա միւրաճաաթ էթմէքլէք:
Թալիկին տիւնքի կիւն իթալիյա էպէտի ատա-
վէթ հէմինլէրի էտիպ ալա ալըլ վէրիչ էթ-
մէմէք վէ իթալիանլար իլէ կէօրիւչմէքլիյէ
անտ ու փէյման էթմէսի չիմտի իսէ աիսի
սահիֆէլէրաէ իթալիա սօսթլուզուստան,
իթալիա միւվէտտէթիստէն վէ ինսանիլէթին-
տէն պահա էթմէսինի ինսանըն խաթըրնա կէ-
թիրիյօր: Քիւ՛նքի զազէթալարընը գէմանի
վէ պիէստա հիւսիյաթ իլէ էհալիյի սիւրիւք-
լէյէճէք հէրաէ, տահա սաղլամ վէ հազիզի
թարիգլէրաէ էհալիյի իրչաա էյլէսէլէր: —
Ճիւմաա էրթէսի կիւնիւ հիւքիւմէթ պիր կիզլի
գօմիթէնին իզինի էլտէ էտիպ պիր չօզ քիմ-
սէլէր տէրաէսթ էյլէ՛նէ տիր: Պուսլարըն ըէլիսի
փրէնս Սապահէտտինին քիւթիպի խուսուսիսի
Լութֆի պէյ օլուպ՝ տիկէրլէրի իսէ Քիւմիլ
փաչա գէմանընտա Բաթանպօլ մուհաֆըզը օլան
Սալֆէթ պէյ, Եուսիֆ Րաիիս պէյ, Գուսրէթ
պէյ կիպի ասքէրի մէմուրլար վէ պաչա գէ-
վաթտան իպարէթ տիր: Սըտլարընտա ֆէ-
տայլէր տախի վար իմիչ: Վասֆի վէ Սըտղը
էֆէնաիլէր պէյաննամէլէր աաղըսըր իքէն
տէրտէսթ օլունմուչլար, Այի իսմինտէ պիր
Աճէմ տախի պօմպալար հափաճազ իմիչ: Թան
կէչէն Ճիւմաա կիւնքի նուսիսէսիտէ զաթէն
պու մէսէլէ հազընտա հազմըլ վէ հաթթա
պէյաննամէնին միւնտէրիճաթընըն տա աթիտէ-
քի վէճ իւզրէ՛ օլտուզուստա զիք էթմիչ խաի:
«էյէր իթթիհաա էտիրնէյի վէ Աաալարը գուր-
թարապիլտէ խաի, քէնտիլէրէ աֆվ էտէր ի-
տիք, ֆազաթ մուհարէպէնին թէքրար պաչ-
լամասը պիզի տահա աղըր չարթլար ալթընա
տիւլիւրմիւչ տիր: Ինթիմալէն Անասօլու վէ
Սիւրիա տախի թէչիլիքէյէ տիւլէճէք տիր, ամ-
մա էտիրնէյի գուրթարմազ իմքեանսըլ տըր:
Գօմիթէնին վաալարը նէ՛րէտէ գալար, նի՛ջին
օրսու մուսթթալ աուրույօր: Էյէր վաթանըն
աիկէր զըսմլարընը գուրթարմազ վէ իսլամ

ճանաչարձնը էսորիկէմէք իսթէր իսէք, ուշահա-
լըմ: խարիճի տիւշմէնընէն տահա թէհլիքէ-
լի օլանն տանխիլի տիւշմէնընէն ուշահալըմ: Վազթ
գըրյէթլի տիր: Հալ վէ մէվգիլին է-
հէմմիյէթլին տալայանն պիթ հիւքիւմէթի իշ
պաշնա կէթիլիլիմ: Եյէր ֆարզըմըզը իհմալ
էյէր իսէք տամարլարըմըզտա գան գալմա-
յաճագ սըր: Պու պէյաննամէնին պէոյիւք
գըսը պիր Բոււ մաթպաասընտա թապ օ-
լունմագտա իքէն տէրտէսթ օլուննուշ տըր:
Իսթանպօլ մուհաֆըզը ճէմալ պէյ՝ Փրէնա
Սապահէտտինէ միւրաճէաթ էսիպ՝ սըրը քիա-
թիպլին թէսլիմ էթմէսին թալէպ էյլէմիշ իսէ
տէ պիր ճէվապ չըզմամըշ տըր: Փաղար էր-
թէսի կիւնիւ Իշքիրաֆ զագէթասը միւլէլիֆի
Հիւսէյին Հիւմի վէ Սաատուլլահ պէյէր տախի
տէրտէսթ օլուննուշար տըր: Նայէ Ֆրայէ
Փրէսինին հազարըզնա կէօրէ Մահմուտ Շէվ-
քէթ փաշա Բոււ սէֆիրինէ Թիւրքիանըն է-
տիրնէսէն վազ կէչէճէյինի վաս էյլէմիշ, լա-
քին հուտուտըն ինէստան էնօսա չէքիլէն
պիր խաթթ օլմագ շարթըյա թէրթիպ օլուն-
մասընը թալէպ էթմիշ տիր: Պու սուրէթլէ
Պուլզարլարըն Թէքֆուրտաղընը թալէպ էյլէ-
մէլէրի ընտա օլունաճագ: Ֆրանսա, Բուսիա
իլէ պիրլիքտէ սուլի իչին չալըշմագտա տըր:
Պուլզարլար Շարքէյ էօնիւնտէն կէչէն Սիւ-
գիք Տրէսիկն նամ Ֆրանսըզ, Մօգրիս նամ Լիւ-
կիլիք վէ Մօնցա նամ Իթալիան վափօրլարընա
թօփ աթէշի աշըշար: Օ արատա Մեհիսիյէ
զըրհըսը Պուլզար մէվգիլէրինէ աթէշ էթմէք-
տէ պուլունուշօր իմիշ: Ֆրանսըզ գափասընը
ընզլար հազարըզ, Ֆրանսըզ պանսըրասը
հանընա Պուլզար պայրաղընը տա ասարագ
կէօսթէրմէյէ չալըշմըշ իսէ տէ, օ վազթա գա-
տար 22 կիւլէ աթըլմըշ տըր: Արնավուտլար
Թրիէսթէտէ պիր մէճլիս աղտ էտիպ Մ. Հէլմէսի
րէիս, Ֆաիք վէ Տէրվիշ Հիւմա պէյլէրի տէ րէիս
վէքիլի ինթիսապ էյլէմիշէր: Վէ Ավսթրիա
վէ Իթալիա հիւքմասարլարընա թէշէքքիլէրէր
արզ էյլէտիքտէն սօնրա Շօօսրա գահրիման-
լարընա չտախի սիթայիլէրտէ պուլուննուշ-
լար տըր:

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Պիր վաղըթտան պէրու Ավսթրիա Մաճար
իլէ Բուսիա արասընտա մէվգու ը միւճատէլէ
օլանն մէսէլէլէր, էվրօփաճա պէօյիւք էնտի-
շէյի մուճիպ օլմագտա իտի: Կէչէն հաֆթա

զարֆընտա սիյասիյաթ հավալարը պիր փար-
չա աշըմաղա պաշլասը: Ավսթրիա իմփէրա-
թօրընըն Ջար իլէ օլանն միւքիաթէպէսի մէ-
մուլ օլուննա հիւմա ի նէթիճէյի մէյաւանա կէ-
թիլիմի: Արնավուտլըզ հուտուտուտա տաիր
Ավսթրիանըն մաթլուպաթընա Բուսիա միւսաիտ
պիր ճէվապ վէրմիշ տիր տէյու կէօրիւնիլյօր:
Շօօսրանըն վէ հաթթա իփէք վէ Եագօվա-
նըն տախի Արնավուտլըզ վէրիլմէսինէ, Բու-
սիա րու ի րիգա կէօսթէրմիշ տիր: Վաղըն
պուճա Գարատաղ րիգա կէօսթէրմէյօր, վէ
Շօօսրա էօնիւնտէ պու գատար գան տէօք-
տիւքտէն սօնրա անը Արնավուտլըզ վէրմէյի
հալընըզ գըալ խանէտանընըն մահվընա տէյիլ,
պէլլի Գարատաղ հիւքիւմէթլինին մահ-
վընա սէպէպ օլուր տէյու թէլաշ կէօսթէր-
մէքտէ, վէ Բուսիայա, Իթալիայա վէ սաիր
մէնալարա իմտատ իչին միւրաճէաթ էյլէ-
մէքտէ տիր: Գարատաղըն կէօնիւնիւ նասըլ
հափաճաղլար, օ մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, Ար-
նավուտլըզ մէսէլէսինին տէվլէթլէր պէյիլնտէ
պիր միւսատէմէնին գուհուրընա սէպէպ օլաճա-
ղը արթըզ իհթիմալ կէօրիւնմէյօր: Սըրպիա
պաշ վէքիլինին հաղընտա Վիէնաղը զիյարէթ
էտէճէյի, վէ Բուսիանըն, Ավսթրիա Մաճար
հուտուտուտաքի օրտուտընը, քէզալիք
Ավսթրիա Մաճարիսթանըն, Բուսիա հուտու-
տուտաքի ասքէրինի թէրիսա էտէճէյի րի-
վայէթ օլունուշօր: — Բուսիանիա իլէ Պուլ-
զարիսթան արասընտաքի մէսէլէ, էլան պիր
հիւնն ի էնճամա էթիլմէտի իսէ տէ, պու իքի
տէվլէթ արասընտա տիւվէլ ի մուաղղամանըն
թէվասուլթ էտէրէք, մէսէլէյի թէսվիյէ է-
տէպիլէճէքլէրի մէօնթէմէլ կէօրիւնիլյօր:
Վաղաա Բուսիանիա Սիլիսթրէյի ալմասըզճա
պաշղա պիր թէրթիպէ րազի օլմայաճաղընը
վէ Պուլզարիա Սիլիսթրէյի ասլա վէրէմէյէ-
ճէյինի իտտիա էտիյօր իսէ տէ, պու իքի միւ-
լէթ արասընտա, պիր մուհարէպէնին վուզու
պուլմայաճաղը տա մուհագղագ կէօրիւնիլյօր:
— Մ. Փուանգարէնին րիյասէթէ կէչմէսի
միւնասէպէթիլէ, Ջար հազրէթլէրի պիր խու-
սուսի էլլի իլէ միւշարիլէյէ պիր թէպրիքնա-
մէ կէօնտէրէրէք, հէնի մէմուրիլէթլինի թէպ-
րիք վէ Բուսիա իլէ Ֆրանսա արասընտաքի
իթթիհատը փէք սամիմի պիր լիսան իլէ թէէ-
յիա էյլէմիշ տիր: Մ. Փուանգարէ ալի տէ-
րէճէ սամիմի վէ գուվլէթլի պիր լիսան իլէ
մէղքիւր մէքթուպա ճէվապ վէրմիշ տիր:

Բուսիատա Բուսի թարիս իսթիմալինի թէրք իլէ ալաֆրանկա իսթիմալ էթմէյէ տաիր պիր թէչէպպիւստէ պուլունուլմուշ իսէ տէ, ալաֆ-րանկա ուսուլըն էսասէն փափա թարաֆընտան թէչէսիս օլունաուղու իչինն անըն իսթիմալի մու-գաստէս Սինօս թարաֆընտան րէտտ էտիլմիշ տիր:—Մէքսիգօ իսհանընտա սապըզ րէիս Մա-նըն էսրարէնկիզ պիր Կօլտա գաթլ էտիլմիշ օլմասը, էփէյի միւճատէլէյի մուճիպ օլմագտա տըր: Հալա գաթիլէր պուլունամամըշ վէ ումում րահաթըզըզ տէվամ էթմէքտէ օ-լուպ, Մ. Ամէրիգալը չէհրլիէրին հայաթը տախի պազը տէրէճէ թէհլիքէտէ իսէ տէ, Ամէրիգա հիւքիւմէթի նէ՝ մէսլէք իթթիսազ էտէճէյինի էլան թային էտէմէմիշ տիր: Մէք-սիգօլըլարըն քէնտի տաւալարընը քէնտի արալարընտա հալլ ու թէսվիյէ էթմէլէրինէ միւսաատէ էտիլէճէյի իսթիմալ կէօրիւնիւյօր:

Միւքհնէվի.—Մ. Ամէրիգանըն Եէնի րէիսի Տօգ. Ուիլսոնպու հաֆթանըն Չարչէնպիհ կիւնիւ րէսմէն քէնտի մէմուրիյէթինէ կէչմիշ տիր:—Պրանսա հիւքիւմէթի օրտուճա թէնսիգաթ իչինի սիւրաթլէ իլէրի կէօթիւրիւյօր: Մալիյէ նազըրը իսթիհքեամաթ իւզէրինէ սարֆ օլունամագ իւզ-րէ 20,000,000 լիրա իհթիյաթ փարաքը թալէս էյլէմիշ տիր:—Ինկիլթէրրատա կէչէն հաֆթա պազը Եէրլէրտէ էհալի կէճէլէյին, հաւատա հա-րէքէթ էտէն պազը ըըզլար կէօրէրէք էճնէպի թէյյարէլէրի մէմէլէքէթի թէֆթիշ էտիյօր տէյու էփէյի պիր գօրգու կէչիւրմիշէր տիր:—Պէր-լինտէ ատէմին պիրի պիր գաչ այտան պէրու չէտիտ սանճըյա տիւչար օլմուշ իտի: Մէրգու-մըն իչէրիսի Բէօնթիւէն չուալարը իլէ թէհարրի էտիլտիքտէ անլաչըլմըշ տըր քի, պիր գաչ այ էվլէլ մէրգուճուն իւզէրինտէ ամէլիյաթը ճէրրահիյէ իճրա էտէն պիր Տօգ. քէնտի մա-գասընը մէրգուճըն գարնընտա ունութմուշ վէ րահաթսըզըզընըն սէպէպի օ իմիշ:—Չինմա-չինին սօն իմփէրաթօրունըն զէվճէսի, կէչէն հաֆթա ափանսըզ վէֆաթ էյլէմիշ տիր:—Տօգ. Փէրսի Բէնտալըն գաննընճա Ինկիլիզ Կուվի-անասընտաքի Գալթօր ճէնտէլի տիւնեանըն էն պէօյիւք չէլալէսի տիր: Պու ճէնտէլ 822 այագ Եիւքսէքտէն տիւչիւպ 1,250,000 պարկիր գուվլէթինէ մալիք տիր: Պու իսէ Նիալարա ճէնտէլինին քինտէն 60,000 պարկիր գուվլէթի ֆազլա օլարագ, անըն 2 միսլի Եիւքսէքլիք-տէն տիւչմէք տէմէք տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ատլիյէ նէգարէթինտէն փաթրիգիսանէյէ կէօնտէրիլէն պիր թէգքէրէտէն միւսթէպան օլտուղու վէճիլէ, հիւքիւմէթ գալար վէրմիշ տիր քի, րէսմէն թաստըզ օլունամամըշ օլան իրիսթիյան մէքթէպլէրի թարաֆընտան, մուալ-լիմէրինն ասքէրիյէթտէն մուաֆ թութուլմասը իչինն վուզու պուլաճագ միւրաճաթլար նա-գարը տիգգաթա ալընմայաճագ սըր: Հիւ-քիւմէթ պու գարարընը վիւայէթլէրէ թէպիլիզ էթմիշ տիր: Խառն ժողովտա մէքքիւր թէգ-քէրէ գրաաթ էտիլտիքտէն սօնրա, սապըզ Ատլիյէ նազըրը Նէճմէտտին պէյ կիւնիւնտէ, հիւքիւմէթ թարաֆընտան րէսմէն թաստիգ օլունամամըշ իրիսթիյան մէքթէպլէրի մուալ-լիմէրինին տախի ասքէրիլքտէն մուաֆ օլաճա-ղընա տաիր հիւքիւմէթին օլ վազթի գա-րարը նազարը տիգգաթա ալընարագ, պու թէրթիպէ փօթէսթօ էտիլմէք ճիհէթինէ կի-տիլէճէք տիր: Բում փաթրիգինի թէպրիքէ կիւտէն էրմէնի մուրախսալարը պու մէսէլէ հազգընտա սէօզ աչտըզլարընտա, փաթրիգ հազ-րէթլէրի պու կիպի ալէսսէվիյէ իրիսթիյան-լարա թէալլիւզ էտէն մէսէլէլէրտէ, փաթրիգ-խանէլէրին միւթթէհիտէն չալըշմալարընը ար-ղու էթտիյինի պէյան էթմիշ տիր:—Բուս հիւ-քիւմէթինին Եէնի նէչը էթալի էմլաք վէ ա-րազի դանուննամէսի մուճիպինճէ էյմիսթին վալմընըն պէշ մուհիմմ վէ ասլ իրատ մէն-պալընը թէչթիլ էտէն քէօյլէրի հիւքիւմէթ թարաֆընտան 210,000 րուպլիյէ ճէպրէն սա-թունն ալընաճաղընը Պաֆու դաղէթասը Եազը-յօր:—Տիյարպէքիւրտէն փաթրիգիսանէյէ չէքի-լէն իքի ֆարզը թէլէկրաֆլարտա Լուսիկ իս-մինտէ սինն ի պիւլիւղէ էրմէմիշ պիր էրմէնի գըզըն վէ թէքար Լճէի Աթլիլաճ քէօյիւնտէն Գանապար Ալիքսանեանըն գարըսընըն գաչըրը-տըղը պէյան օլունույօր: Պու պապտէ հիւ-քիւմէթէ Տիյարպէքիւրտէն չէքիլէն պիր թէ-լէկրաֆա ճէվապէն Ատլիյէ նէգարէթի թէ-լէկրաֆ վէրմիշ տիր քի, գաչըրընտա պալիղէ գըզլարըն թէպտիլ ի տին էթմէյէրէք տէր-հալ ապտ օլունան նիքհաչլարընը գապուլ է-տինիլ: Շու թալիմաթըն նամուսը միլլիմիղէ պէօյիւք պիր թէարրուզ օլտուղու աչիքեար տըր:—Կիլիկիա Կաթոգիկոսը վեհ. Սահակ Սրբազան պազը քիլիսա վէ մէքթէպ ումու-րընըն թէսվիյէսի իչինն Ատանայա ազիմէթ

էյլէմիշ տիր:—Գահիրէտէ նէշր օլունան Լուսաքեր Արեւ դաղէթաւը հէրինէ, հէնի պիր հիյէթ ի իտարէ թահթընտա, Յուսաքեր իսմինտէ տիկէր պիր հէնի դաղէթա նէշր օլունամաղա պաշլամը սըր: Եինէ շէհրի մէղքիւրտէ Գաղ. Ժողով 120 լիրա իճար իլէ պիր պինա թութմուշ օլուպ անը պիր շաւաւն եախօտ միլլէթին հօնը մագամընտա դուլլանաճագ տըր: Մէզհէպի ֆըրգա ֆարգընա պագմայարաղ ճիւմէ Հայլար անտէն խթֆիտաէ էտէպիլէճէքլէր տիր: Մէղքիւր թէշէպպիւսին պաշընտա թիւճճարտան մարուֆ Պ. Յովսէփեան էֆ. պուլունմագտա տըր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Փրօֆ. Ալիքսան Պէղճեանըն սօն կիւնիւնին վաղըաւարընա տաիր աթի իւղ զիքը մալիւմաթլարը ալմըշը: Միւմաիլէյի փետր. 4 Կիրակի սապահը քիլիսայա կիտիպ, Կիրակի մէքթէպ սընֆընտա միւլէսսիր պիր տէրա վէրլըր, էօյլէնտէն սօնրա էինէ քիլիսայա կիտիպ վաղ իւղմէթինտէ հաղըր պուլունուր, կիւն դարֆընտա ճէմաաթտան պաղը խանէլէրի զիյարէթ էտէր, աղաճալըն մախտումը ֓րօֆ. Զենոր խանէսինտէ խօշ պիր վաղթ կէշիրիր. էվէ տէօնէրէք սաաթ 10½ ա գատար կէլէճէք Կիրակիին տէրսինի հաղըր էտիպ, հաթաղա կիրէր, պիր գաշ սաաթ սօնրա րահաթ սըղըր հիտա էտէրէք, Տօղթօրա խապէր կէօնտէրիր վէ թագրիպէն 1 սաաթ սօնրա թէսլիմ ի րուհ էտէր: Էրթէսի կիւն իճրա օլունան ճէնաղէ ալայընտա, քիլիսատա 3,000 գատար վէ գօլէճտէ վէ մէղարթաթանտա տահա պէօյիւք պիր իզտիհամ միւլէվէֆֆայա սօն ինթիրամլարընը պէյան էտէրլէր: Շէհրին դարմաղամը, ճէնաղէ ալայընտա հաղըր պուլունմաղ իւղըրէ, պիր հէյէթ ի մախտուսէ կէօնտէրէրէք, պէյանը իշթիրաքը հիտա էտէր: Թարսուս Գօլէճի րէիսի Տօղ. Բրիւթի նամիղաճ օլուուղունտան, պիր միւտտէթ իսթիրահաթ վէ թէպտիլ ի ապ ու հապա իշին Մըսըրա կիթմիշ տիր: — Ատանալ Խ. Կ. Շիրքէթի ձիւմաա աղաճալարը, հէնի մէքթէպ պինասընտա խուսուսի ինթիրաւար ագտ էտիյօր, վէ կէնճէրէ ագլի, ախազի, ֆէնի մատտէլէր իւղէրինէ նութզլար իրաա էտիլիյօր: — Ատանտա 7 սէնէ, Աֆիօն Գարա հիտարընտա 2 սէնէ Փրօ. մէքթէպլէրինտէ գանաաթպախշ պիր սուրէթտէ մուալլիմէլիք վա-

ղիֆէսինի իֆա էյլէմիշ օլան Օր. Եսթէր Հարմանտահան փետր. 7 տէ ֆիւճճէթէն վէֆաթ էյլէմիշ տիր:—Տէրիսաատէթ Կ. Խ. Ճէմիյէթինին կէշէն Կիրակի կիւնքի ինթիրամլարա Գրիգորիա Մ. Վարդ. Պալագեան, էրմէնի քիլիսաթըն էսքի քիլիսաւար արասընտա էն զիյատէ ժողովաւարալան վէ հիւրրիյէթ փէրվէր քիլիսէ օլուուղունու իզան էտէն ճալիպի տիգզաթ պիր նուլթ իրաա էյլէմիշ տիր:—Չէյթուն չօպանը վեր. Ա. Յ. Յարութիւնան 8 սէնէսէնպէրու, մէղքիւր քիլիսատա մուվաֆֆադիյէթլէ իշլէմիշ օլուպ, պուտէֆա էյէր քիլիսանըն միւսաատէսինի էլտէ էտէպլիլիր իտէ, կէլէճէթՅուլիստէն իթիպարէն պիր գաշ սէնէ տիկէր պիր քիլիսատա իշլէմէք նիյէթինտէ տիր: Միւմաիլէյի իլէ մուխապէրէ էթմէք իսթէյէնլէր քէնտինէ հաղապիլիլլէր:— Մ. Թ. Գօլէճին րէիսի Տօղ. Մէրիլ իւղէրինտէ իճրա օլունան առիլիյաթ նէթիճէսինտէ, 15 կիւն գատար խաթախանէտէ հաթարգտան սօնրա խանէսինտէ ալտէթ էյլէմիշ, լաքին հալա փէք զաիֆ օլուուղունտան իլք ֆուրսաթ էլէ պիրաղ թաթիլ էթմէք նիյէթինտէ տիր:— Պաղչէճիք մէքթէպ ի ալիսի մուալլիմէրինտէն Մր. Բինկպէրինին գէվճէսի կէշէն հաթթա ձիւմա էրթէսի կիւնիւ վէֆաթ էյլէմիշ տիր:— Վեր. Ա. Զ. Եղոյեան Պաղէստինի վէ Երուսաղէմի զիյարէթ էյլէտիքտէն սօնրա Կիլիկիայա ալտէթ էտիպ, Հալէպ, Այնթապ, Մարաշ վէ Ուրֆա քիլիսաւարընը զիյարէթ էթտիքտէն սօնրա Խարիուլթա քէնտի մահալը մէմուրիյէթինէ կիտէճէք տիր:

Սօն խապէրլէրէ կէօրէ Բուս սէֆիրի չուլթէլլիֆի էյլէմիշ տիր: 1. Հուտուտ Էնօղ-Միտիա խաթթը օլաճագ, Միտիա Օսմանլուտա գալաճագ, 2. Էտիրնէ ասաքիրի մուհաֆազասը քէնտի սիւահ վէ թօփլարըլա շէրէֆի ասքէրի իլէ օրատան չըգաճագ, 3. Պօղճաատա, Լիմնի վէ իմպրօզ Ատալարը աօղրուտան Թիւրքիայա գալլպ պաղիլէրինին պախթը Էլփրօֆայա թէսլիմ օլունաճագ, 4. Թիւրքիա թագմիւնաթ վէրմէյէճէք, տիյունը ումուլիյէ իշին պիր սուրէթ ի հալլ պուլունաճագ, 5. Հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ թիճարէթ մուհէտէլէրի ագաթընա վէ խթէտիյի կիպի կէօմրիւք վաղընա սէրպէսթ օլաճագ տըր:

Միւսիւր ի մեսուլ վի տանիպ ի խնթիյազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Ա. Մ. ՎԵՇԻՇԵԱՆ ՄԱՐԳՈՍԻԱՐ

Տէրխաստէր, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան, Նօ. 32—34